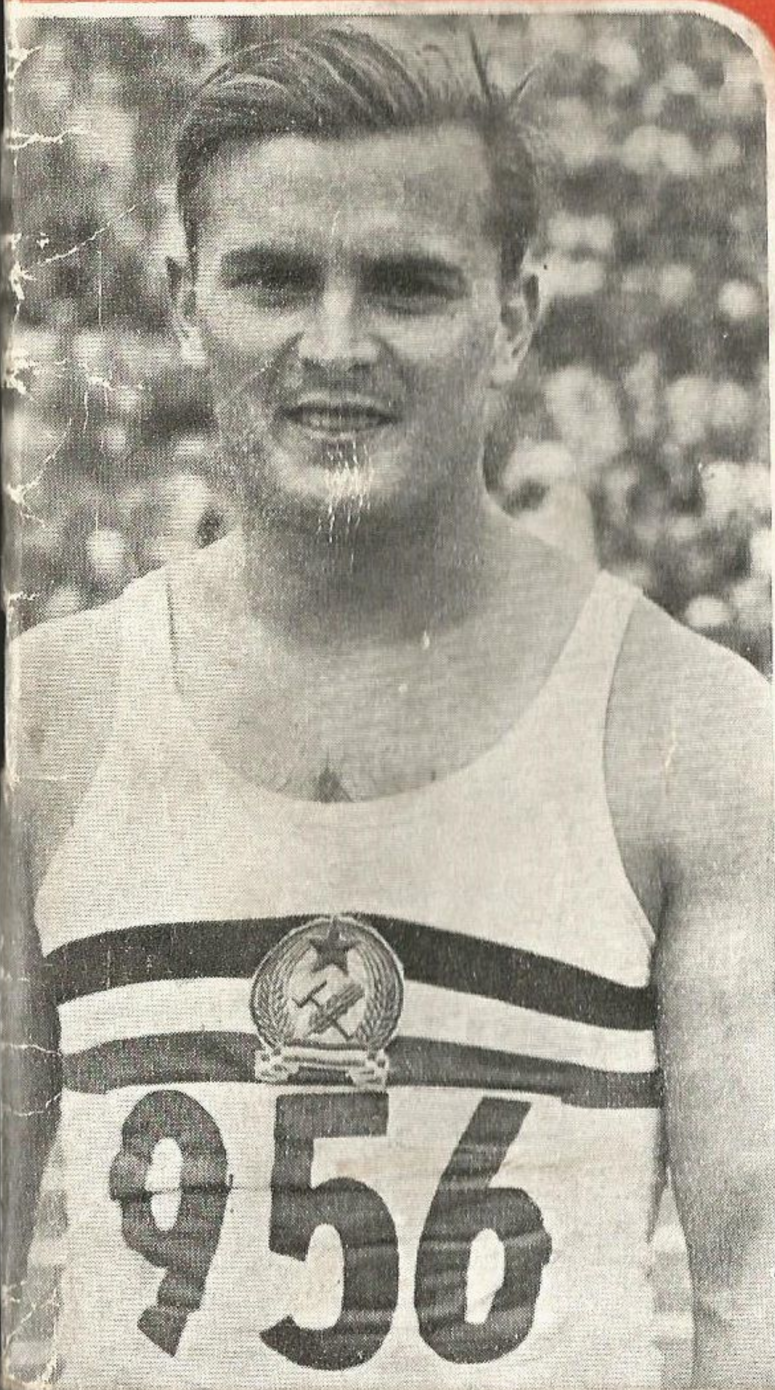
SUOMI-UNKARI

Tässä numerossa mm.

UNKARI — URHEILUN SUURVALTA

GYÖRIN PIISPA KIRJOITTAA

ORDACSEKIN KYLÄSSÄ

TERVEISIÄ BALATONILTA

N:o 9

Hinta 30 mk

SUOMI-UNKARI

SUOMI—UNKARI SEURA r.y:n ÄÄNENKANNATTAJA

Julkaisija: **SUOMI—UNKARI SEURA r.y.**
Toimitusneuvosto: **Suomi—Unkari Seuran johtokunta**
Päätoimittaja: **Ilmari Orras**

SISÄLTÖ:

Lehti ilmestyy 12 kertaa vuodessa
Toimituksen ja konttorin osoite: **Helsinki, Mikonkatu 8. A. 13.**

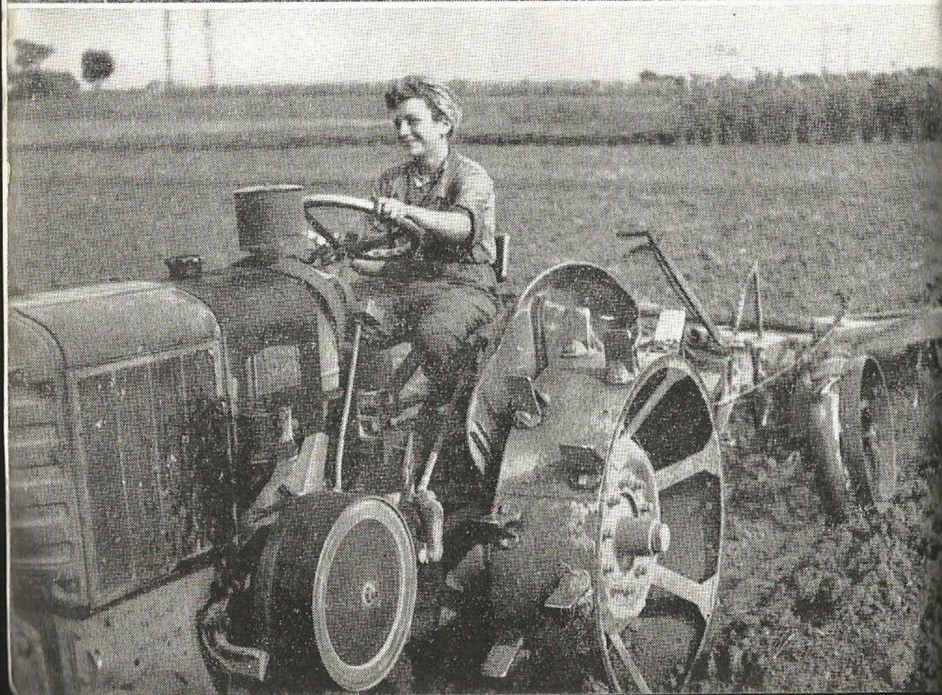
TILAUSHINNAT:

1/1 vuosikerta	300 markkaa
Irtonumerohinta	30 markkaa

Tilauksia vastaanottavat kaikki postitoimipaikat ja Rautatiekirjakauppa.

Tätä numeroa seuraa liite "Unkarin kansantasavallan perustuslaki".

Elokuun 20:ntena, Unkarin perustuslain päivänä:

ORDACSEHIN KYLÄSSÄ

Ordacsehi on pieni kylä Unkarissa, useiden kilometrien päässä lähimmältä rautatieasemalta. Ennen sanottiin tällaisesta kylästä, että "ketuilla on siellä hyvät oltavat öisin". Nykyään kääntyvät autot viertotieltä miltei huomaamattomasti hiljattain rakennetulle valtatielle.

Kylä käsittää kaiken kaikkiaan muutamia kyläkatuja, joita lukuisat jälleenrakennetut ja vastavalmistuneet talot reunustavat. Erään kyläkadun varrella olevat talot ovat kaikki maan vapautuksen jälkeen rakennettuja. Ordacsehissa asuu mm. talonpoika László Gáspár, jolla on siellä neljä ja puoli hehtaaria peltoa.

KORONKISKONTAA JA PAKKOHUUTOKAUPPOJA

László Gáspárin taloa ympäröi matala aita, pihalla on navetta, talli, sikala, kanatarha ja tilava vaja.

— Perin talon isältäni, kertoo László Gáspár täyttäessään viinilaseja katetun pöydän ääressä, — mutta vain talon, sillä kaiken muun olen rakennuttanut itse vapautuksen jälkeen. Myös uuden tiilikaton olen itse hankkinut...

— Niinpä niin, tämä pieni talo oli ennen usein vaarassa. Olimme aina velkaa verovirastolle tai pankille. Jos sato oli huono tai työtä vähän, meidän täytyi kääntyä pankin puoleen, ja silloin oli tehtävä työtä näännyksiin asti, jotta edes korkeat korot olisi saatu maksetuiksi. Ordacsehissa ei kulunut viikkoakaan ilman että jonkun omaisuutta ei olisi joutunut vasaran alle verorästin tai pankkivelkojen takia. Ensin ihmisiltä vietiin lehmä, pian senjälkeen tyynykin pään alta.

— Nytkin maksamme veroja, sehän on jokaisen kansalaisen velvollisuus, mutta valtio auttaa meitä, verot mitataan satomäärän mukaan ja minunlaiseni pienviljelijät saavat monenlaisia helpotuk-

Vasemmalla: Unkarin osuustoimintatiloilla suoritetaan maanviljelystyöt suurkoneilla. Yllä viljankorjuukombainit korjaavat pustan vehnälakeuksien viljaa (kuvamme tämän kesän loppuun suoritetusta sadonkorjuusta), alhaalla Unkarin tehtaiden tuottamat traktorit kääntävät osuustoimintatilojen laajat peltolakeudet.

sia. Voimme maksaa sillä, mistä sato on runsain ja senkin vasta silloin, kun sato jo on korjattu.

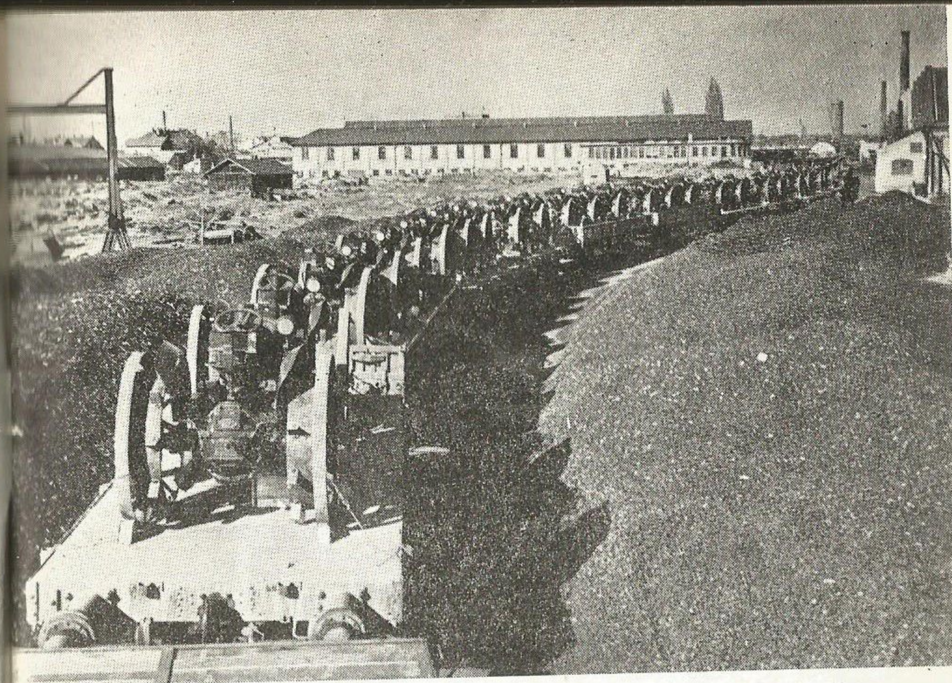
— Koko kyläalue oli suurmaanomistajan, kreivi Jankovichin omaisuutta. Yhdeksän kymmenesosaa kylän asukkaista oli hänen palvelijoitaan, ja usein oli myös minunlaisteni alustalaisten mentävä hänelle töihin, sillä pienet pellot eivät kyenneet antamaan perheille tarpeeksi leipää . . .

SUUNNITELMALLISTA TUOTANTOA, HYVINVOINTIA, SIVISTYSTÄ

— Nyt on osamme muuttnut aivan toiseksi. Kylässä on talonpoikain kauppaosuuskunta, joka yhdessä meidän kanssamme päättää etukäteen erilaisten kasvien viljelyssopimuksista ja antaa meille tätä tarkoitusta varten myös valtionmaata ja lannoitusaineita. Sopimuksia voidaan tehdä myös karjankasvatuksesta, jolloin kauppaosuus-

Horthyn feodaalista Unkaria: Oikeuksiensa puolesta taisteleva maaton tai vähämainen talonpoika vietiin käsiraudoissa ja santarmien vartioimana vankilaan (kohtaus unkarilaisesta elokuvasta "Maan jano").

Traktorit tulevat: Uusi Unkari antaa viisivuotissuunnitelman aikana maataloudelle 26.100 traktoria. Kuvassamme uusilla traktoreilla lastattu juna lähtee kohti maaseutua Budapestin kuuluisasta "Punaisen tähden" traktoritehtaasta.

kunta antaa myös rehua. Itse esimerkiksi viljelin tänä vuonna sokerijuurikasta ja hamppua ja odotan saavani niistä huomattavasti tuloja. Entisaikaan tällaisesta ei olisi voinut olla puhettakaan. Viljelimme vain umpimähkään, ja sitten kaupungin suuret vilja- ja muut kauppiaat ostivat — aina ensin keskenään sovittuaan — tuotteemme niin alhaiseen hintaan kuin heitä vain halutti.

— Mutta emme saa ainoastaan aineellista tukea, jatkaa László Gáspár, vaan opiskelemme myös paljon. Talonpoikain kauppaosuuskunnan ja tuotanto-osuuskunnan välityksellä olemme oppineet uusia viljelys- ja karjankasvatusmenetelmiä. Tuotanto-osuuskunta perustettiin kylään vuosi sitten, ja jo silloin saatoimme havaita uuden maatalousmuodon tulokset. Monet talonpojat — minä mukaanluettuna — saavat kiittää juuri näitä oppeja siitä, että heidän omaisuutensa kasvaa vuosi vuodelta ja he itse pääsevät eteenpäin. Minulla on tallissa kaksi hevosta ja lehmä navetassa, sikalassa lihotan

kahta sikaa ja lisäksi minulla on huomattava määrä kanoja, ankkoja ja hanhia.

— Aikaisemmin meillä ei ollut minkäänlaista mahdollisuutta eikä myöskään oikeaa halua yrittää, tulla hieman taitavammaksi ja kehittää itseämme. Vaimoni lainaa säännöllisesti kirjoja kulttuuritalosta, joksi entinen kunnantalo on uusittu. Pécsistä saapuu kylään usein teatteriryhmä, ja tämän vuoden syksyllä saamme Ordacsehiin jo oman elokuvateatterin. Nuorempi pojistani, 16-vuotias Ferenc, on työssä lähistöllä, Feketeberényn valtiontilan kasvihuoneella. Hän käy usein kotona. Vanhempi, 18-vuotias László, suoritti juuri ylioppilastutkintonsa, hän opiskeli Pestissä saamansa stipendin turvin ja asui eräässä oppilaskodissa. Syksyllä hän jatkaa opintojaan, hänestä tulee opettaja. Hänen lukunsa eivät maksa filleriäkään, äiti vain joskus lähettää kotoa silloin tällöin pienen ruokapaketin maistiaisiksi. Tämä on minulle suuri asia, sillä en olisi koskaan uskonut, että pojistani voisi joskus tulla jotakin muuta kuin isästään. Mielestäni ei tarvita muuta todistusta, että perustuslakimme suojelee, tukee ja auttaa myös työtätekeviä talonpoikia.

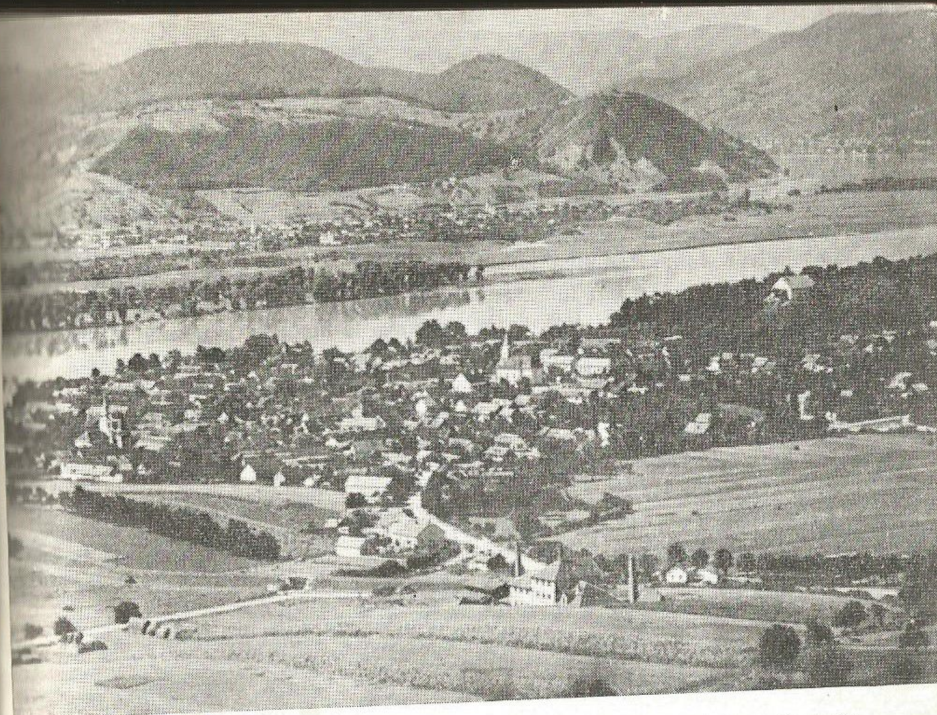
SOSIALISTINEN OSUUSKUNTATALOUS

Puheemme kääntyy osuuskuntatalouteen ja kysymykseen, miksi László Gáspár ei kuulu kylän tuotanto-osuuskuntaan, missä hän kuitenkin näkee jäsenten saavan toimeentulonsa monta kertaa nopeammin ja paremmin.

— Aluksi liittyi täällä yhteen vain 12 pienviljelijää, jotka aloittivat 50 hehtaarin suuruisella maa-alalla. Pidän silmällä, mitä ja miten he tekivät, ja huomasin, että he tekivät vähemmän työtä kuin minä ja saivat kuitenkin paremman sadon. Tulin siihen tulokseen, että yhteistyö on helpompaa ja että traktorilainausaseman koneet auraavat paremmin kuin hevoseni. Myös tulot ovat suurempia, ihmisen ei tarvitse rehkiä aamuvarhaisesta iltamyöhään, kaikki auttavat ja huolehtivat toisistaan. Kylän uudet talot ovat suurimmaksi osaksi osuuskunnan jäsenten rakennuttamia, ja he ovat myös hankkineet tavaroita, joihin meillä yksityistalonpojilla on vain harvoin tai ei milloinkaan varaa. Juuri senvuoksi olen myös itse päättänyt liittyä tänä syksynä perheineni tuotanto-osuuskuntaan.

— Nyt olen jo omin silmin vakuuttunut, mikä tie on parempi. Ja kun sen nyt kerran tiedän, valitsen myös sen...

Unkarin perustuslaki turvaa László Gáspárilla ja muille työtätekeville talonpojille tien vielä valoisampaan, vielä onnellisempaan tulevaisuuteen.

Rauhallinen unkarilainen kirkkokylä korkeiden kukkuloiden juurella Tonavan rannalla. Kuvastamme näemme, että kylän molemmat kirkot on jälleenrakennettu.

KALMAN PAPO, Györin hiippakunnan piispa:

Rauhanomaista rakennustyötä

Kirkkomme rakennushankkeita sodanjälkeisellä ajalla koskevien tosiasioiden tarkastelu palauttaa mieleeni hiippakuntakaupunkimme unohtumattoman surullisia, mutta niiden ohessa myös läheisen menneisyyden lohdullisia tapahtumia. Muistan, mitä tapahtui Györin vapauttamisen päivinä. Paetessaan kaupungista Hitlerin sotilaat räjäyttivät ilmaan ensiksi Györin seitsemän siltaa, senjälkeen he sytyttivät fosforiammuksillaan tuleen ikivanhan katedraalin tornin ja katon sekä Tonavan rannalla sijainneen seminaarin.

Katedraalin palaneen tornin ja piispan asunnon he vielä ampuivat aivan raunioiksi. Tuntui ikäänkuin hurjistunut sotajoukko, joka ei voinut alistua tappioonsa, olisi jäähyväisiksi tahtonut kylvää voimattoman vihansa noihin Unkarin kirkon luonteenomaisimpiin laitoksiin, jota se ei kaikesta sotilaallisesta voimastaan huolimatta ollut kyennyt voittamaan. Katedraalin tornissa loistaa kuitenkin jälleen risti, samoinkuin piispan asunnon tornissa, joka on noussut entisessä kauneudessaan, hulmuaa jälleen Unkarin lippu. Poltettu seminaari on rakennettu uudelleen. Uutterasta jälleenrakennustyöstä, johon ryhdyttiin välittömästi tuon mielettömän hävityksen jälkeen, tuli elämän ja niiden ponnistusten symbooli, joita Unkarin kansa ja sen rinnalla katolinen kirkkomme on osoittanut sodanjälkeisenä aikana.

Hävitys oli yhtäläisesti kaikilla aloilla, niin kirkollisella, kansallisella, taloudellisella kuin sivistyksellisellläkin, hirvittävä. Vain kansa, joka oli kärsinyt toisen maailmansodan menetykset, saattoi oikein käsittää hävityksen, mutta myöskin jälleenrakentamistyön laajuuden. Unkarin kansa rakensi seitsemässä vuodessa jokiensa yli enemmän siltoja kuin aikaisemmin ihmisiässä. Samanaikaisesti , kun jälleenrakennettiin pommihyökkäysten tuhoamia tehtaita, laitoksia ja asuintaloja, kohosi kaikkialla maassa uusia tehtaita, voimalaitoksia, jopa kokonaisia kaupunkeja, jotka tarjoavat työtätekevillemme yhä enemmän työmahdollisuuksia. Esimerkkinä tältä seudulta mainittakoon: Füsitö, uusi teollisuuskeskus ja moderni kaupunki, työläisten uudet asuntotalot Györissä, ja uudisviljelijäin kivestä ja tiilistä rakennetut talot. Kaikki nämä ovat maan rakennustyön pysyviä muistomerkkejä.

Suuri osuus tässä työssä on epäilemättä ollut Unkarin kansan terveellä elämänvoimalla, kansan, joka pesästään karkoitetun linnun vaistomaisella sitkeydellä ryhtyi jälleenrakentamaan tuhottuja kotejaan ja työpaikkojaan. Mutta vielä suurempi osuus on sillä kaukonäköisellä talouspolitiikalla, jota Unkarin hallitus noudatti raunioidenpoistamis- ja jälleenrakennustyössä. Työtä ei tällöin suoritettu vain joittenkin oikkujen mukaan, vaan niin, että vahvistetuissa kansantaloussuunnitelmissa otettiin huomioon ja yhdistettiin maan rakentavat voimat, erilaiset intressit saatettiin keskenään sopusoinutun ja ryhdyttiin maan suunnitelmalliseen jälleenrakentamiseen. Rakennustyön seikkaperäinen arviointi ei ole mikään kirkollinen tehtävä, mutta kirkollinen ja unkarilainen tehtävä on toki saavutettujen tulosten vilpitön tunnustaminen ja

maan rakentavien voimien moraalinen tukeminen, tehtävä, jonka kaikki Unkarin piispat ovat luvanneet täyttää, antaen siitä henkilökohtaisia julistuksia, varsinkin sen jälkeen kun valtion ja kirkon välillä tehtiin sopimus.

Unkarin katolisen kirkon ei tarvitse hävetä tämän suurisuuntaisen rakennustyön edessä, ei kotimaassa eikä ulkomailla, kun tarkastellaan lähemmin sodanjälkeisenä aikana suoritettuja kirkkojemme ja muiden kirkollisten rakennustemme rakennustyön tuloksia. Vain Györin hiippakunnasta, joka sotatapahtumien johdosta ei edes pahimmin kärsinyt, mainittakoon konkreettisina tosiasioina mm., että Györin hiippakunta on käyttänyt vuoden 1945 jälkeen vahingoittuneiden kirkkojen ja pappiloiden korjaamiseen sekä uusien rakentamiseen yli 4 1/2 miljoonaa forinttia. Viime vuoden aikana rakennettiin hiippakuntaan kaksi uutta kirkkoa, kahden muun rakentaminen lähestyy loppuaan, seitsemän käyttökelvottomaksi vahingoittunutta kirkkoa on korjattu, monia kirkkoja on maalattu, ja kaksitoista pappilaa on luovutettu tarkoitukseensa. Kun muistaa, että vuosina 1925—1945, siis 20 vuoden aikana, rakennettiin hiippakuntaan rikkaiden kartanonherrojen rahoittamana kaiken kaikkiaan kahdeksan uutta kirkkoa ja seitsemän pappilaa, voidaan vii-

Näkymä Sopronin vanhastakaupungista. Kuvamme torni ei kuulu Sopronin Pyhän Yrjön kirkolle, vaan se on keskiaikainen palotorni.

me vuosien kirkkojen rakentamistoimintaa pitää erittäin huomattavana. Tällaisista jopa huomattavasti suuremmistakin rakennushankkeista voisivat monet muut hiippakunnat kertoa.

Unkarin kansan ja Unkarin katolisen kirkon suuret saavutukset ovat sitä merkittävämpiä, kun ne ovat Unkarin kansan sankarillisen uhrautuvaisuuden todistus toisen maailmansodan raskaiden voimienmenetysten jälkeen, toisin sanoen aikana, jolloin yhteiskunnallisen ja taloudellisen elämän aikaisempien lakien mukaan kaikilla aloilla täytyi olla köyhtymisen merkkejä.

Tärkeä merkitys on myös sillä avulla, jota valtio on antanut kirkkojen jälleenrakentamiseen. Esimerkkeinä valtion avustuksista mainittakoon, että pommihyökkäyksen pahasti vahingoittaman ja täysin käyttökelvottomaksi tulleen Sopronin Pyhän Yrjön kirkon sekä siellä sijainneen tuomiokapitulin talon jälleenrakentamiseen on hallitus antanut 100 000 forinttia, Györin katedraalin kuntoonpalauttamista ei valtio ole tukenut vain rahallisesti vaan myöskin rakennusaineilla ja monella muulla tavalla. Maria Magdaleena-kirkko Sopronbánfalvassa, Benediktiiniläiskirkko ja Pyhän Moritzin kappeli Sopronissa, Hidegségin kirkon ikivanhat freskot: nämä maankuulut taidemuistomerkit saatettiin entiselleen valtion kustannuksella. Paitsi nyt lueteltuja, auttoi valtio myöskin hiippakunnan muiden kirkkojen ja pappiloiden rakentamista. Samanlainen hallituksemme auttamisvalmius ilmenee myös seuraavista valtion sijoituksista jälleenrakennustarkoituksiin: 300 000 forinttia fransiskaanikirkolle, joka sijaitsee Budapestissa, Mártirok-kadun varrella, 440 000 forinttia samoin Budapestin Szent Imre-kadun varrella sijaitsevalle kirkolle, 68 000 forinttia Kislóngin sodassa räjäytetyn kirkon korjauksiin.

Epäilemättä Unkarin kirkon elämä ja ulkonainen kuva on sodan jälkeen oleellisesti muuttunut. Katolinen kirkko elää kansandemokratiassa, uusien elämänehtojen vallitessa, ja kulkee eteenpäin uusia teitä.

Kieltämättä koko maailman kirkko voi ammentaa hyvin arvokkaita kokemuksia katolisen kirkon elämästä kansandemokratiassa. Kirkollisia rakennushankkeita koskevista lukuisista tosiasioista on jo nyt selvästi nähtävissä, että nykypäivien kirkkomme on rakentanut suhteellisesti enemmän herranhuoneita ja kirkollisia laitoksia kuin aikaisemmin.

Jo tämä yleispiirteittäinen katsaus Unkarin ja katolisen kirkkomme elämään antaa meille käsityksen siitä, miksi Unkarin kansan — sen rinnalla myös katolilaiset — on täyttänyt jakamaton rauhantahto. Kansamme ja katolinen kirkkomme tietävät oikein hyvin, mistä he rauhaa, rauhanomaista työtä ja edistystä kiittävät: kirkoistaan ja tehtaistaan, kirkollisista rakennuksistaan ja perheiden kodeista, silloista, jotka yhdistävät jokien rannat, ja rakkaudesta, joka yhdistää unkarilaiset sielut. Unkarin kansa omistaa kylliksi sielullisia, henkisiä ja aineellisia arvoja ollakseen pelkäämättä sodan pahoja henkiä.

Pro aris et focis — pidämme huolta alttareistamme ja kotiliesistämme. Me rukoilemme ja teemme työtä rauhan puolesta, me tuemme hallituksemme ja maailman satojen miljoonien ihmisten rauhanpyrkimyksiä pelastaaksemme Unkarin kansalle elämän.

Unkari muuttaa pustatasankojen luontoa

Eräs Unkarin viisivuotissuunnitelman suurimpia maataloutta koskevia ohjelmia on maan tasankoalueiden metsittäminen ja kasteleminen. Kuvassamme erään metsätilan työntekijät työskentelevät Neuvostoliitosta saadulla puunistutuskoneella. Kahden koneen avulla istutetaan päivittäin kymmenen tynnyrinalan alueelle 40—48 tuhatta puuntainta huolimatta maaperää peittävistä rikkaruohoista.

23.5 pros. enemmän tuotteita

Unkarin tilastotieteellinen päätoimisto on julkaissut tiedonannon kansantalouden 5-vuotissuunnitelman 3. vuoden toisen neljänneksen toteuttamisesta. Tehdasteollisuus toteutti tuotantosuunnitelmansa 101,7 pros., sen puitteissa raskas teollisuus 101,8 pros., kevyt teollisuus 101,5 pros., elintarviketeollisuus 105,4 pros. Tehdasteollisuus tuotti tämän vuoden toisen neljänneksen aikana 23,5 pros. enemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna.

Viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna ylitettiin tuotanto seuraavien artikkelien kohdalta: rauta ja teräs 15,8 %, valutuotteet 22,1 %, kuorma-autot 176,1 %, moottoripyörät 48,8 %, dieselmoottorit 282,6 %, radiovastaanottimet 100,4 %, tiilet 46,8 %, jauhot 47,9 %, savukkeet 41,1 %.

Rakennusteollisuus toteutti suunnitelmansa 95,8 %. Maataloudessa on kylvötyöt osittain suoritettu loppuun. Puuvillan viljelyspinta-ala on noin 80 000 holdia. Valtiontilojen kokonaispinta-ala on kasvanut viime vuoden vastaavan aikaan verraten 41,4 %, niiden kyntöala taas 42,8 %. Viime vuotiseen verraten on merkittävä varsinkin eläinkannan kasvu: hevoskanta 74,1 %, nautakarja 75,1 %, sikakanta 47,6 %.

Tuotanto-osuuskuntien pinta-ala on kasvanut viimevuotiseen verraten 137 %. Sikakanta on viime vuoteen verraten n. 2,5-kertainen, nauta- ja hevoskanta 2-kertainen. Koneasemien kombainiluku on vuoden kuluessa noussut yli kolme- ja puolikertaiseksi, niittokoneiden luku 25 % ja puimakoneiden lukumäärä 45 %.

Rautatiet toteuttivat tavarankuljetussuunnitelmansa 101,7 %. Kaupunkien bussiliikenne nousi vuodessa 29,9 %,kaukobussiliikenne 32,9 %.

Viime vuoteen verraten laskivat eri tuotteiden hinnat seuraavasti Budapestissa: rasvat 20 %, öljy 34 pros., kanat 30 %, munat 12 pros., perunat 14 pros. Vähittäiskaupan puitteissa nousi kulutus viime vuoden vastaavaan aikaan verraten seuraavasti: rasvat 20 pros., makeiset 28,6 pros., savukkeet 22,7 pros., kengät 47,2 pros., urheilu- ja leikkitavarat 47,4 pros., astiat 51,8 pros.

Toisen vuosineljänneksen aikana nousi työläisten ja virkamiesten määrä edelleen. Tehdas- ja rakennusteollisuudessa työskentelevien luku nousi vuodessa kaikkiaan 74 000 hengellä, näistä naispuolisten määrän nousu 39 000.

Yksi Unkarin teollisuuden perustuksista: kivihiilenlouhinta. Kuvassamme (vas.) Unkarin kaivostyöläisiä murtamassa koneporillaan Unkarin mainiota "mustaa kultaa" voimakkaasti kasvavan tehdasteollisuuden tarpeisiin

Työn tuottavuus on myös lisääntynyt. Viime vuoden vastaavaan aikaan verraten nousi työn tuottavaisuus henkeä kohden tehdasteollisuudessa 11,6 %, vuorityön alalla 13,3 %, sulatoissa 13,8 pros., konerakennuksessa 18,3 %. Samoin nousi viime vuotiseen verraten myös sijoitusten määrä 27,6 %. Tehdasteollisuussijoituksista tuli 93,3 % raskaan teollisuuden osalle.

Vuosineljänneksen aikana saavutettiin kauniita tuloksia kaikilla kulttuurin aloilla. Viime vuoteen verraten nousi julkaistujen teosten luku 31 % ja painosmäärä 14 %. Julkaistujen päivälehtien painos ylitti 4,6 miljoonalla viime vuotisen määrän. Teatterissa kävijöiden määrä nousi 30 %, elokuvayleisön 35 %. Vuosineljänneksen aikana avattiin 65 uutta kansankirjastoa. Sairaalapaikkojen luku nousi 1 700::lla. Klinikoiden vastaanottotuntien määrä nousi osittain uusien klinikoiden vaikutuksesta yli 30 %. Seimien verkosto laajeni 1000 paikalla.

"Szabad Nép"-lehti kirjoittaa pääkirjoituksessaan tästä tiedoituksesta mm.: "Työväenpuolueen johdolla on kansamme jälleen päässyt merkittäviin tuloksiin sosialismin lujan perustan laskemisessa."

Teollisuustuotannon nousu merkitsee uusia traktoreita ja maatalouskoneita koko Unkarin maataloudelle. Kuvassamme uusien naispuolisten ajajien ohjaamat traktorit toiminnassa Unkarin lakeilla pustilla.

Ei ihme, että Sanyika Turóczista on tullut tukeva pikkuveitikka budapestiläisen Belojannis-tehtaan päiväkodissa. Eräs hoitajattarista syöttää hänelle kärsivällisesti runsain määrin "herkkutiivistettä".

Pikku Sanyika lihoi 5 kiloa

Rouva Itsván Turóczin, Budapestin Belojannis-tehtaan (entisen Standard-tehtaan) keernantekijän äitiysloma oli lopussa. Hän oli murheellinen. Hänen kolmen kuukauden ikäinen poikansa ei kehittynyt tyydyttävästi, paino oli tuskin 4,5 kiloa. Ammattiliiton sosiaalivakuutuskeskuksen lastenlääkäri oli kerran toisensa jälkeen vakuuttanut, ettei lapsessa ollut mitään orgaanista vikaa, mutta pienokaisesta huolissaan oleva äiti ei ollut rauhoittunut.

Kun lastenseimen hoitaja otti lapsen hoiviinsa, rauhoittui rouva Turóczi jonkin verran. Mutta hänen sydämensä löi kuitenkin levottomasti hänen keskeyttäessään työnsä lapsen syöttämisen ajaksi.

* * *

Äiti voi olla rauhallinen työssä ollessaan tietäessään, että tehtaan päiväkoti on onnellinen koti hänen lapsilleen. Vasemmalla: Nämä lapset on kasvatettu tehtaan päiväkodissa. He ovat nyt kolmen vuoden ikäisiä ja siirtyvät pian oikeaan lastenpuutarhaan.

”Kaikki tämä tapahtui tasan viisi kuukautta sitten,” muistelee rouva Turóczi. ”Nyt on poikani kahdeksan kuukauden ikäinen ja hänet on siirretty isompien poikien osastolle.”

Liikuttava hymy valaisee hänen kasvojaan. Myös hänen äänensä ilmaisee liikutusta.

”Lapsestani on tullut tanakka pikkuveitikka. Hän painaa yhdeksän ja puoli kiloa. Itse asiassa rauhoituin heti ensi kerralla, kun lapsi annettiin minulle syötettäväksi. Minulle annettiin ylleni valkoinen takki, lapsi punnittiin ennen ja jälkeen syöttämisen, mitä minä en itse olisi voinut tehdä kotona. Näin tehdään joka kerta. Vajaa viikko myöhemmin pienokaisen ruokavalioon lisättiin vähän lisää ravintoa, ja siitä lähtien on hänen ruokavalioonsa sisällytetty joka viikko uutta ruokaa. Lastenseimi huolehtii myös lapsen ruoasta kotona. Minulle annetaan pienokaiseni iltapäivä- ja ilta-ateriat, jotta hän saa ko-

tona samaa ruokaa kuin päivällä lastenseimessä."

* * *

Olemme keskustelleet rouva Turóczin kanssa tehtaan puutarhassa. Kello on neljä iltapäivällä. Äidit tulevat toinen toisensa jälkeen hakemaan lapsiaan. Muutamilla on kaksikin kotiin vietävää.

"Miten suunnaton helpotus onkaan tietää, että lapsistamme huolehditaan niin hyvin ollessamme työssä," hän jatkaa. "On tuskin vanhempia, jotka pystyisivät hoitamaan lastaan niin hyvin kuin lastenseimessä tehdään. Ei kulu päivääkään ilman että lääkäri käy katsomassa lapsia. Aluksi pikkupoikaani tutkittiin tavallisesti kolme kertaa viikossa. Myöhemmin, hänen vahvistuttuaan, tohtori tarkasti hänet kahdesti viikossa. Hän ei ole ollut koskaan sairas."

Vanhemmat kuljettavat pienokaisiaan vaunuissa tai käsivarrellaan. Lapset ovat hyvin ravittuja. Suuremmat taapertavat jo itse hitaasti eteenpäin. Eräät pillahtavat itkuun: he eivät malttaisi jättää lelujaan.

Rouva Turóczi odottaa kärsivällisesti. Hänen lapsensa on vielä unessa. Äiti ei halua herättää häntä.

* * *

Astumme päiväkotiin. Meidät puetaan valkoisiin takkeihin. Kenenkään ei sallita mennä sisään ilman tällaista takkia.

Etuhuone on "syöttöhuone". Siihen asti kunnes lapsi painaa neljä kiloa, äiti syöttää häntä joka kolmas, ja myöhemmin joka neljäs tunti. Tältä menetetyltä työajaltakin maksetaan täysi palkka.

* * *

Pikkulapset tuodaan ja viedään tästä huoneesta lasitiiliseinässä olevan työntöikkunan kautta. Heti kun lapsi tuodaan, se kylvetetään, punnitaan ja puetaan puhtaisiin vaatteisiin.

Eräässä ensimmäisen kerroksen huoneessa on rivi pieniä lastenvuoteita. Täällä hoidettavien ikä vaihtelee kuudesta viikosta kahdeksaan kuukauteen. Viereisessä huoneessa heitä pidetään vuoden vanhoiksi asti.

Ensimmäisessä kerroksessa oikealla olevan huoneen lattia on peitetty paksulla kumimatolla: täällä hoidetaan lapsia puolitoistavuotiaiksi saakka. Kolmanteen ikävuoteen saakka lapset sijoitetaan jälleen eri "koteihin". Suuremmille lapsille varatuissa huoneissa on kokoonpantavat vuoteet, niin että huoneeseen jää enemmän tilaa leikeille, ja ateriansa lapset syövät pienten pöytien ääressä.

Kaikkialla vallitsee moitteeton siisteys. Puut ojentavat oksiaan aivan huvilan ikkunoihin asti.

* * *

Keskustelemme hetken lastenseimen johtajattaren kanssa.

"Mitä ikinä lapsen voidaan olettaa tarvitsevan, sitä hän saa varmasti täällä. Kaupunginneuvoston maitokeittiöstä saamme

Lasten suuri ystävä, Unkarin kansan johtaja Mátyás Rákosi unkarilaisten pioneerien keskellä. Myös pikku Sanyikasta lupaa kasvaa taitava ja esimerkillinen pioneeri isänmaansa palvelukseen.

tuoretta ruokaa kaksi kertaa päivässä. Jos lapsi ei saa tarpeeksi äidinmaitoa, hankimme myös sitä. Ei kulu päivääkään, ettei tohtori kävisi kaikissa huoneissa. Tämä kaikki on vanhemmille aivan ilmaista. Tehtaan sosiaalirahasto huolehtii kalleimmasta aarteestamme — lapsista."

* * *

Rouva István Turóczin pieni Sanyika on jo valveilla. Vähitellen lastenseimi tyhjenee.

"Pikkupoikani saa olla täällä päivisin kolmivuotiaaksi saakka," selittää rouva Turóczi. "Sitten hän siirtyy lastentarhaan, missä hänestä huolehditaan kouluikään asti. Huolenpito ei lakkaa vielä silloinkaan. En tule olemaan enää huolissani tuodessani tänne toisen lapseni. Haluan pian toisenkin lapsen, sillä on helppoa saattaa lapsia tällaiseen maailmaan."

Mauri Favén:

UNKARI TAIDEOLYMPIALAISISSA

Olympialaisten yhteydessä järjestettyyn taidenäyttelyyn ottivat myöskin unkarilaiset kuvanveistäjät teoksillaan osaa. Taidehallissa näytteillä olleet työt osoittivat selvästi unkarilaisen taiteen pyrkimyksen kohti terveempää, kansan tarpeita tyydyttävää ilmaisua. Erikoisesti huomioimisen arvoinen oli Antal Karolyn "Jääkiekkoilija", jossa raju, mutta hallittu liike ja rytmi korostivat plastillista ilmaisua. Rauhallisempi, mutta ylvään ryhdikäs oli Fekete Gézan "Nyrkkeilijä" — plastillisesti vakuuttava suoritus. Györi Derzón "Rytmillinen voimistelu" oli myös vakuuttava osoitus Unkarin taiteen nykyisistä pyrkimyksistä.

Edellä selostetut työt toi maahamme kesäkuun lopulla unkarilainen kuvanveistäjä, taidekoulun opettaja ja kuvanveistäjäliiton puheenjohtaja Jószef Samogyi. Hänen kunniakseen järjesti ministeri Dömötör cocktail-kutsut suomalaisille taiteilijoille. Läsnä olivat mm. Lauri Leppänen, Yrjö Liipola, Aimo Tukiainen, Essi Renvall, Viljo Savikurki sekä maalarit Erkki Kulovesi, Mila Ivanow, Tapio Tapiovaara ja Mauri Favén.

Illan kuluessa kuvasi taiteilija Samogyi Unkarin taiteilijoiden asemaa, heidän mahdollisuuksiaan ja pyrkimyksiään. Hän kertoi niistä vaikeuksista, joita vastaan unkarilaisten taiteilijoiden oli taisteltava ennen sotaa, kuinka oli kamppailtava alkeellisimpien jokapäiväisten huolien kanssa. Yhteiskunta ei silloin tarvinnut taidetta. Tämä tilanne kuvastui täydellisesti taiteilijoiden työssä. Eräät etsivät taiteellisesti sivistymättömän kerroksen suosiota, jolta he toivoivat tilauksia. Osa hyvistä taiteilijoista osittain selvien taiteellisten tehtävien ja päämäärien puutteessa joko kääntyi abstraktion puoleen — juuri edistyksellisten taiteilijoiden suuri ryhmä — tai muodosti erilaisia ahtaita ryhmiä yrittäen puolustaa taiteellisia käsityksiään ja suuntiaan ja seuraten milloin Pariisia, milloin Roomaa.

Väittelyitä käytiin, järjestettiin näyttelyitä, mutta ilman erikoisia tuloksia ja taiteilijoiden kohtaloa muuttamatta.

Unkarin vapautuksen jälkeen elpyvä uusi yhteiskunta tuki taiteilijoita kykynsä mukaan. Erilaiset taiteilijaryhmittymät saivat uutta eloa ja loivat hyvin vilkkaan ilmapiirin. Ja tapahtui sellaista, mitä koskaan aikaisemmin ei ollut tapahtunut: tavalliset kaivostyöläiset tehdastyöläiset ja talonpojat kävivät katsomassa näyttelyitä ja osallistuivat niitä arvioiviin keskusteluihin.

Kuvaamataiteiden alalla on käynnissä suunnitelmallinen kasvatus. Tämä on erittäin vaikea ja monimutkainen kysymys. On mentävä takaisin sellaiseen kuvaamiseen, jossa muoto on välittömämpi, mutta taiteellisesti vähemmän vaativa, ja joka ennen kaikkea tempaa katselijan mukaansa korkealla aatteellisella sisällöllään. Unkarin taiteilijat käyttävät mm. hyväkseen neuvostotaiteen saavutuksia, he arvioivat uudelleen omia edistyksellisiä perinteitään, pyrkivät antamaan uuden maan uusille ihmisille sisällöltään korkeaa aatteellista sosialistista ja muodoltaan kansallista taidetta. Tätä odottaa heiltä uusi Unkari ja tämän toteuttamisesta he saavat kaikkea apua ja tukea.

Pari vuotta sitten luotiin Unkarin kuvaama- ja taideteollisuustaiteilijoiden liitto. Jäseneksi pääsee jokainen unkarilainen taiteilija, joka haluaa luoda sosialistisen realismin taidetta, vaikkakaan hän ei tällä hetkellä olisi voinut täydellisesti vapautua formalismistaan.

Liitto järjestää myös näyttelyitä. Se antaa huomattavaa rahaennakkoa näytetyistä luonnoksista ja järjestää lopuksi teosten myynnin. Tänä vuonna on tällaisesta suuresta näyttelystä myyty 95—96 % huomattaviin hintoihin. Myyntihinnasta pidätetään 3 % —(ennen vapautusta 20—25 %). Liitto on kiinteässä yhteydessä rakennustaiteilijoiden liittoon. Arkkitehdit ottavat huomioon rakennusten taiteellisen koristamisen (johon käytetään 2 % rakennuksen kustannuksista) jo suunnitteluvaiheessa.

Eräitä kilpailuja pidetään pienissä piireissä. Työnjakokomiteat on muodostettu taiteilijoista (kutakin alaa edustaa 3 taiteilijaa). Näiden jäsenet vaihtuvat aina kolmen kuukauden kuluttua. He tuntevat tarkalleen taiteilijoiden yhteiskunnallisen aseman, kyvyt, tyylin jne. He tietävät, keltä taiteilijalta on odotettavissa kyseessäolevan työn paras ratkaisu ja kuka on varattu muihin tehtäviin, ja sen perusteella komitea tekee ehdotuksen, keitä taiteilijoita kutsutaan kilpailuun, johon osallistumismaksu turvataan tuloksesta riippumatta.

UNKARI NAISTEN FLORETIN MAAILMANMESTARI

Viime heinäk. 16 pnä päättyivät Kööpenhaminassa naisten florettimiekkailun maailmanmestaruuskilpailut, joissa Unkarin naiset voittivat maailmanmestaruuden kukistaen kaikki vastustajansa. Unkarin florettijoukkue voitti Yhdysvallat 9—7, Tanskan, jonka joukkueessa miekkaili vaarallinen Karen Lachmann, 13—3, Ruotsin puhtaalla pelillä 16—0, Ranskan, Italian ym. Maailmanmestaruuskilpailujen lopullinen sijoitus muodostui seuraavaksi: Unkari (maailmanmestari) 10 pistettä, Ranska 8 pistettä, Italia 6 pistettä, Tanska 4 pistettä, Yhdysvallat 2 pistettä ja Englanti 0 pistettä. Unkarin naisten maailmanmestaruusjoukkueessa miekkailivat mestarimiekkailijat Magdolna Nyari, Margit Elek, Ilona Elek ja Magda Zsabka.

Lisäksi on koko maata käsittäviä kilpailuja, joissa jaetaan jopa 10—15 erittäin korkeata palkintoa.

Äskettäin on perustettu Unkarin kuvaamataiteilijoiden rahasto. Kun kuvaamataiteilijoiden liitto oli vain ennen kilpailuja antanut ennakkoa luonnoksista, niin rahasto antaa sitä kautta vuoden, vieläpä silloinkin, kun taiteilija ei halua luoda konkreettisia teoksia, vaan tarvitsee mahdollisesti syvällistä opiskelua. Suurempien tilausten suhteen taiteilija ei aineellisista kysymyksistä edes keskustele tilaajan kanssa, vaan rahasto solmii sopimuksen siten, että se olisi mahdollisimman edullinen taiteilijalle. Tämä laitos turvaa myös taiteilijoille ja heidän perheenjäsenilleen ilmaisen lääkärinhoidon sekä oleskelun lomanviettopaikoisssa, lepokodeissa ja parantoloissa.

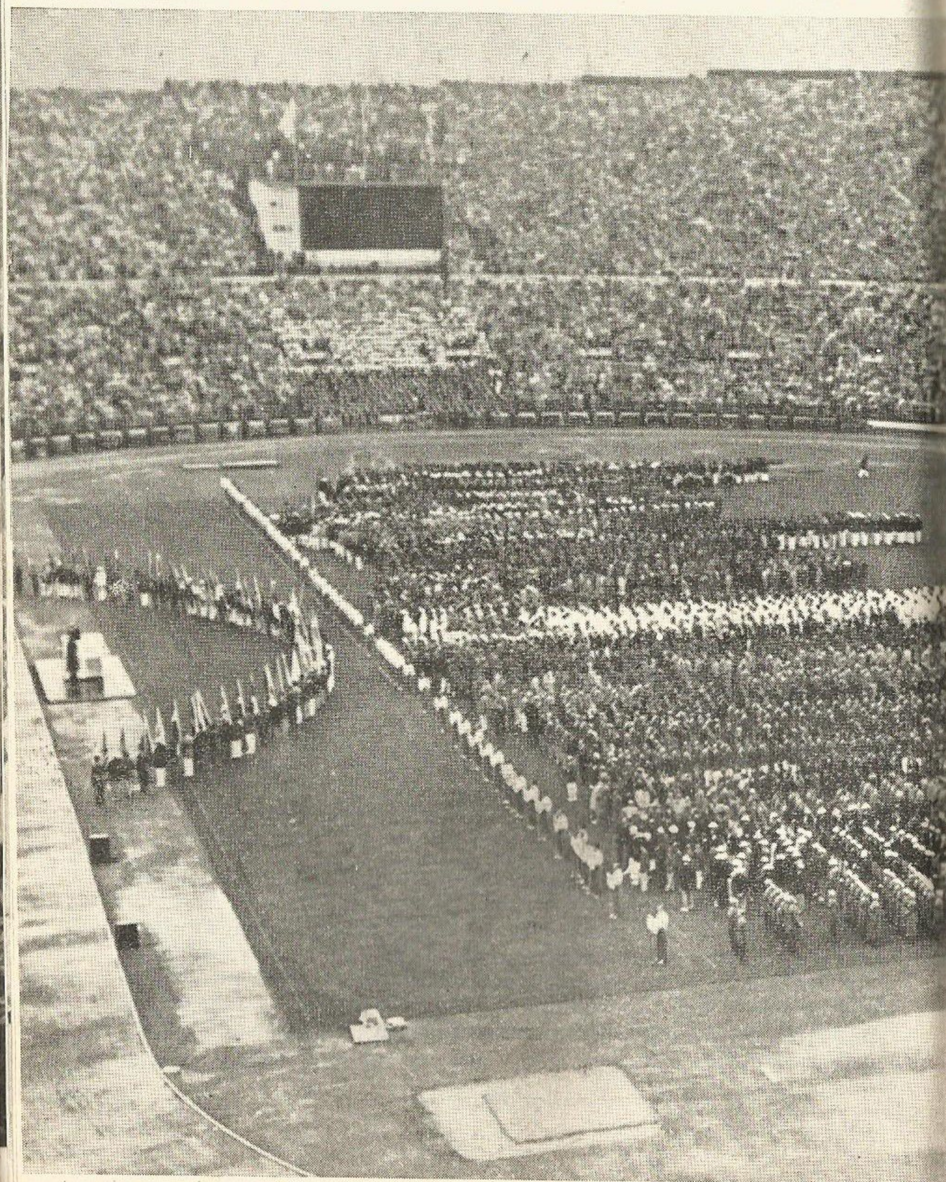
Suomalaiset taiteilijavieraat keskustelivat vilkkaasti alan eri kysymyksistä, tarkastelivat Samogyin tuomia valokuvia unkarilaisten taiteilijoiden teoksista ja sopivat taidenäyttelyvaihdosta Suomen ja Unkarin välillä. Kuvanveistäjä Samogyi kertoi vielä paljon ilahduttavia uutisia Unkarin taide-elämästä ja taiteilijoista, joille on luotu tärkeä asema uudessa yhteiskunnassa — asema joka antaa heille mahdollisuuden puolestaan tehokkaasti tehdä työtä kansan ja uuden yhteiskunnan puolesta.

Olympialaisten kovissa miekkakilpailuissa valtasi Unkari itselleen tämän jalon urheilulajin kunniakkaan toisen pistesijan. Säilän joukkuekilpailussa Unkari vei kotiinsa kullan, säilän mieskohtaisessa kilpailussa sekä kullan, hopean että pronssin. Kuvassamme Unkarin loistavan, sitkeästi ja peräänantamattomasti taistelleen gentlemannisäiläjoukkueen jäseniä. Toisena vasemmalta säilän henkilökohtainen kultamies P. Kovács ja äärimmäisenä vasemmalla hopeamies A. Gerevich. Naisten floretissa vei lisäksi henkilökohtaisen hopean maailmanmestaritar Ilona Elek ja joukkuepronssin Unkarin florettimestarittarien joukkue.

Kansikuvassa: Moukarinheiton olympiakullan voittaja ja uudella maailmanennätyksellään 60 metrin "haaverajan" sivuuttanut József Csermak. **Kansilehden takasivulla** Unkarin olympiajoukkue XV olympiakisojen avajaisissa. **Kansilehden 2. sivu:** 100 m:n vapaauinnin kultamitalityttö Kato Szöke ja kaksinkertainen — 200 m:n rintauinnin ja 400 m:n vapaauinnin hopeamitalityttö Eva Novák. Lisäksi he veivät 4×100 m:n viestiuinnissa Unkarin joukkueen ankkureina maansa kullalle.

XV OLYMPIAJ

Liite "Suomi—Unkari"-lehden 9. numeroon elokuun 15. pnä 1952.

Unkarin kansantasavallan perustuslaki

Fasistivaltojen murskaamisessa oli Neuvostoliitolla ratkaiseva osuus toisessa maailmansodassa. Niiden maiden väestö, joissa fasistit olivat riehuneet, otti ilolla ja kiitollisuudella vastaan vapauttavan neuvostoarmeijan.

Neuvostoliitto vapautti myös Unkarin Saksan fasistien ja heidän unkarilaisten liittolaistensa vallasta ja avasi täten Unkarin kansalle tien demokraattiseen kehitykseen. Unkarin kansa käytti hyväkseen näitä mahdollisuuksia, jotka sille annettiin, ja maan vapautumisen jälkeen muodostettu uusi demokraattinen hallitus toimeenpani lyhyessä ajassa edistyksellisiä demokraattisia reformeja kansanjoukkojen avulla, niihin nojautuen. Näiden uudistusten alkuunpanijoita olivat aina ja kaikissa tapauksissa Unkarin kommunistit, jotka taistelivat katkeran fasisminvastaisen kamppailun eturiveissä ja jotka olivat ensimmäisiä maan jälleenrakennuksessa. He kykenivät luomaan työtätekevän kansan laajojen piirien todellisen kansallisen yhtenäisyyden, ja esikuvallisen työnsä ja taistelunsa vuoksi he saavuttivat työtätekevien joukkojen suuren luottamuksen.

Kommunistien aloitteesta syntyneen demokraattisen politiikan en-

simmäisenä askeleena silloinen väliaikainen hallitus pani toimeen maareformin, joka antoi maan talonpoikien käsiin. Kaivosten, suurteollisuuden ja pankkien valtiollistaminen loi pohjan yhteiskunnalliselle omaisuudelle. Syntyi uudentyyppinen valtio: kansantasavalta.

TYÖLÄISTEN JA TYÖTÄTEKEVIEN TALONPOIKIEN VALTIO

Perustuslaki säätää ennenkaikkea, että "Unkarin kansantasavallassa on kaikki valta työtätekevän kansan hallussa", joka käyttää korkeinta valtaansa yleisillä, salaisilla vaaleilla valitun yksikamarisen eduskunnan kautta. Valtiovallan paikallisia elimiä ovat neuvostot, jotka nojautuvat työssään työtätekevän kansan, väestön laajoihin kerroksiin. Unkarissa toimii 3.217 paikallista neuvostoa. Kansan riveistä valituista 220.000 neuvostonjäsenestä on 23.016 teollisuustyöläistä, 103.683 työtätekevää talonpoikaa, 11.116 sivistyneistöön kuuluvaa sekä muutamia tuhansia pienyrittäjiä, pikkukauppiaita ym.

Valitut neuvostojen jäsenet selostavat vähintään kahdesti vuodessa työtään ja saavutuksistaan valitsijoille ja kuuntelevat työtätekevien toivomuksia ja huomautuksia. Budapestissa ja maakuntien pääpaikoilla neuvostojen jäsenet pitävät kahdesti viikossa ns. vastaanottopäiviä, jolloin he ottavat vastaan asiakkaita, jotka huolineen kääntyvät heidän puoleensa. Ammattiliitot ja joukkojärjestöt valvovat uskottujensa kautta neuvostojen piiriin kuuluvien virkaelinten toimintaa, näiden alueilla olevia laitoksia, voimassaolevien säädösten noudattamista — yleensä siis sitä, että väestön edut eivät joutuisi kärsimään. Maaseudulla on yhteistoiminta vieläkin tehokkaampaa ja läheisempää.

Unkarin perustuslain mukaan "tuotantovälineiden pääosa on yhteiskunnan omaisuutta, valtion, valtion elinten tai osuuskuntien omaisuutta". Sosialistiseen valtion sektoriin kuuluvat Unkarin tehdasteollisuus, liikenne, tukkukauppa, ulkomaankauppa ja pankkilaitokset sataprosenttisesti. Pienteollisuutta ja vähittäiskauppaa harjoittavat suurelta osaltaan vapaaehtoisuuden pohjalla syntyneet osuuskunnat. Pienteollisuuden tuotantoosuuskuntien tuotanto nousi 1951 yli kaksi ja puoli-kertaiseksi edelliseen vuoteen verrattuna. Jo 82 % vähittäiskaupasta on valtion ja osuuskuntien hallussa. Sosialistinen tuotantotapa valtaa yhä laajempaa alaa myös maataloudessa, jossa

vuoden 1952 keväällä oli 28 % viljelyspinta-alasta valtiontilojen ja tuotanto-osuuskuntien hallussa, tästä 10 % valtiontilojen ja 18 % tuotanto-osuuskuntien viljelyksessä.

SUUNNITELMATALOUS JA OIKEUS TYÖHÖN

Perustuslaki säätää, että "Unkarin kansantasavallan talouselämän määrittelee valtion taloussuunnitelma." 5-vuotissuunnitelman puitteissa rakennetaan sellaisia valtavia luomuksia kuin Stalinin rautatehdas, "Lokakuun 7. päivän" vesivoimalaitos, Tiszalökin kanava, Budapestin metro jne. sekä lisäksi 341 uutta tehdasta. Viimeisten 8—10 kuukauden aikana pantiin käyntiin "Lokakuun 7. päivän" voimalaitoksen suuri koneyksikkö, Stalinin rautatehtaan valimo ja konepaja, Budapestin "Mátyás Rakosi"-tehtaiden uusi putkitehdas, Pohjois-Unkarin Diósgyörin uusi suursulatto, joka on maan suurin.

Tämä uusi suursulatto tulee lisäämään raudan tuotantoa 30 %. Alföldin maaseutukaupunkiin Kiskunfélegyházaan on rakennettu rautalaitetehdas, Gyöngyösiin rautateiden signaalilaitteita valmistava tehdas, Alföldin Jászberényiin tehdas, joka tuottaa koneita rakennusaineteollisuutta varten, Zalaegerszegin kaupunkiin pukutehdas, Unkarin suurin ja uudenaikaisin alallaan. Moniin muihinkin kaupunkeihin ja kuntiin on rakennettu tehtaita, on noussut uusia teollisuuskeskuksia, maaseutu on suuresti teollistunut, Unkarista on tullut teollisuusmaa.

Suunnitelmatalouden ansiosta, teollisuustuotannon nousun ja hyvän sadon ansiosta lakkautettiin korttijärjestelmä vuoden 1951 joulukuussa. Työtätekevien palkkoja korotettiin huomattavasti, ja palkkakuopissa olleiden työntekijäryhmien (opettajat, neuvostojen työntekijät, rautatieläiset, postivirkailijat jne.) palkkaus järjestettiin uudelleen. Tavaranrunsaudesta johtuen elintarpeiden myyntihinnat laskivat. Esim. 1952 maaliskuussa halpeni Budapestissa voi 31 % edelliseen kuukauteen verraten, silava 38 %.

Peruspalkka nousi viime vuonna 22,4 % ja samalla nousi työtätekevien elintaso. Säännöstelyn lakatessa maataloustuotteet pääsivät vapaaseen kauppaan, joten työtätekevä talonpoikaisto vapautui rajoittavista määräyksistä, saattoi vapaasti myydä tuotteitaan, sen ansiot lisääntyivät ja tavaranrunsauden johdosta sekin pääsi hankkimaan tarvitsemiaan tehdastuotteita. Uusi hintamuodostelu ja maa-

taloustuotteiden päästäminen vapaaseen kauppaan oli omiaan lisäämään maatalouden tuotantoa ja toi lisää maataloustuotteita markkinoille. Maataloustuotannon nousu luonnollisesti lisäsi talonpoikaiston rahatuloja ja samalla parani kaupunkien työtätekevien elintarvehuolto. Valtion vähittäiskaupat myivät vuonna 1951 51 % enemmän tavaraa kuin edellisenä vuonna. Väestö osti miesten pukuja 112 % enemmän ja naisten pukuja 117,5 % enemmän. Vuonna 1951 avattiin 2.678 uutta valtion kauppaa ja 1.241 uutta osuusliikettä.

Unkarin perustuslaki turvaa kansantasavallan kansalaisille "oikeuden työhön ja palkan työn laadun määrän mukaan." 5-vuotissuunnitelman alusta lähtien ei Unkarissa ole ollut työttömyyttä. On aloja, joilla ilmenee työvoiman puutetta. Vuonna 1951 lisääntyi tehdasteollisuudessa ja rakennusteollisuudessa työskentelevien määrä 109.000 hengellä.

UUSI TYÖTYYLI, ERINOMAISIA SAAVUTUKSIA

Sosialistinen kilpailu, vapaaehtoinen aloitetoiminta, sitoumukset valtaavat yhä laajempaa alaa Unkarin työtätekevien keskuudessa, ja niiden, samoinkuin hyvinpalkittujen uudistusten johdosta työsuoritukset paranevat jatkuvasti. Vuoden 1951 kesäkuussa avatun Diósgyörin suursulaton rakentaminen kesti kaikkiaan 8 ja puoli kuukautta, kun sitävastoin vanhassa Unkarissa rakennettiin vuosikausia vastaavanlaista sulattoa. Vuoden 1951 toisella puoliskolla palkittujen tehdasteollisuustyöläisten lukumäärä melkein kaksinkertaistui. 50.000 ruumiillisen ja henkisen työn tekijää hankki stahanovilaisdiploomin.

OIKEUS LEPOON JA VIRKISTYKSEEN

Vuosittain monet sadat tuhannet työläiset käyttävät hyväkseen oikeuttaan lepoon ja virkistykseen. Ammattiliittojen keskusneuvoston hoivassa on yli 400 lomakotia Balatonilla tai kaueimmilla vuorilla. Stahanovilaiset, Kossuth-palkinnon saaneet, kunnostautuneet henkisen työn tekijät sekä ammattioppilaat, opiskelijat, lapset ja pioneerit pääsevät osalliseksi ilmaisesta lomailusta.

Vuonna 1951 laadittiin uudet säädökset sosiaalivakuutuksesta joiden säädösten mukaan avustuksia korotettiin kaikkiaan 20 %:lla

Avustuksia saavat nyt myös sairaaloissa hoidettavat potilaat. Työtätekevät äidit saavat avustusta vuotta nuoremman lapsensa sairastuessa. Sosiaalivakuutuksen piiriin liitettiin myös korkeakoulujen ja ammattikoulujen opiskelijat, pienteollisuus- ja maataloustuotanto-osuuskuntien jäsenet sekä papisto. Vuonna 1951 laadittiin uusi eläkelaki, eläkkeet korotettiin 50 %:lla, samoin invaliidiavustus, perhelisät ja orpojen avustukset. Tulevaisuudessa eläkelain piiriin kuuluvat ei vain lesket ja orvot, vaan myös huollettavat vanhemmat.

Terveydellisten sijoitusten puitteissa rakennettiin viime vuonna useita ajanmukaisia klinikoita. Maaseudulle rakennettiin 8 uutta tuberkuloosihuoltolaa ja yksi suuri keuhkotautiparantola. Lääkärivalmistuksen helpottamiseksi muutettiin useita sairaaloita klinikoiksi. Lisääntyneen huollon ja kohonneen elintason ansiosta tbc-sairaiden lukumäärä väheni vuonna 1951 20 %:lla.

NAISTEN SAMANARVOISUUS

Kapitalistimaissa ei naisilla ole mahdollisuutta työskennellä samoilla ehdoilla miesten rinnalla, onpa aloja, joille he eivät lainkaan pääse. Mutta Unkarissa saa nainen samasta työstä saman palkan kuin mieskin, ja kaikki alat ovat täysin avoimet naisten edessä. Työtätekevien äitien apuna ja turvana on äiti- ja lapsihuolto-järjestelmä. Odottava äiti saa 3 kuukauden palkallisen loman. Valtio on rakennuttanut seimiä tehtaisiin ja muualle, samoin päiväkoteja, joissa työssäolevien lapsista pidetään hyvää huolta työn aikana. Kyliin on perustettu useita kausiluontoisia kesä-päiväkoteja talonpoikaisäitien työn helpottamiseksi kesäkiireiden aikana.

Unkarissa on 32,2 % kaikista työläisistä ja toimihenkilöistä naisia. Naisstahanovilaisten lukumääräinen suhde on 21,7 %. 30 % tuotanto-osuuskuntien johtajista on työtätekeviä talonpoikaisvaimoja. Kaupunkien, kuntien ja läänien neuvostoissa työskentelee 60.000 naista.

Unkarin valtio tukee opiskelevaa nuorisoa oppilaskodeilla, ruokaloilla, stipendeillä, opintoavustuksilla ja muilla avustuksilla. Opiskelevien hyväksi käytettiin vuonna 1951—52 160 miljoonaa forinttia. Samana vuonna oli ammattioppilaita 57.000, heistä 20.000 oli sijoitettuina oppilaskoteihin.

OIKEUS SIVISTYKSEEN, KULTTUURIA TUETAAN

Perustuslaki turvaa oikeuden sivistykseen kaikille työtätekeville. Lukuvuonna 1951—52 oli työläis-talonpoikaislasten suhde oppikouluissa 65 %, yliopistoissa ja korkeakouluissa 58 %. Yliopisto- ja korkeakouluopiskelijoiden määrä lisääntyi vuoden aikana yli 7.500 hengellä. Viime lukuvuonna ilmestyi 300 erilaista oppikirjaa kaikkiaan 7 miljoonan kappaleen painoksena.

Unkari on muuttumassa ei vain raudan ja teräksen, vaan myös kirjojen maaksi. Vuonna 1951 painettiin yli 34 miljoonaa teosta, ottamatta lukuun broshyyrejä. Kansankirjastojen määrä on lisääntynyt noin 75 %, niiden kirjakanta 130 % ja kirjojen vaihto kuukaudessa keskim. 1 miljoonalla teoksella. Joukkojen kulttuuriliikettä edistävät teatterit ja elokuvat, kirjastot ja kulttuuritalot, joita rakennetaan kaikkialla maassa. On perustettu maaseututeatteri, joka 10 ryhmänä kiertää maaseutukaupungeissa ja kylissä erikoisbusseilla. Vuonna 1951—52 kävivät maaseututeatterin ryhmät 2.000 kunnassa, valtiontilalla, tuotanto-osuuskunnassa ja suuremmalla rakennustyömaalla ja antoivat kukin yli 200 näytöstä. Yleisöä oli yhteensä noin 1/2 miljoonaa.

USKONNONVAPAUS, KIRKKOJA TUETAAN

Unkarin Kansantasavallan perustuslaki turvaa kansalaisten omantunnonvapauden ja vapauden harjoittaa uskontoa. Valtio on tehnyt sopimuksen eri kirkkokuntien kanssa, joissa sopimuksessa sitoutuu turvaamaan vapauden harjoittaa jumalanpalvelusta, uskonnollisia kokouksia, uskonnonopetusta. Valtio sitoutui antamaan määrärahan vuoteen 1968 loppuun mennessä kirkkojen menojen peittämiseksi.

Unkarin valtion budjetti vuonna 1951 määräsi 54 miljoonaa forinttia kirkkojen tukemiseen. Tästä summasta maksetaan uskonnonopettajien, pappien ja kirkonvirkailijoiden palkat, eläkkeellä olevien pappien eläkkeet, pappisleskien eläkkeet, siitä summasta kunnostetaan kirkollisia laitoksia ja sisustuksia ja sillä tuetaan niiden ylläpitoa. Unkarissa on uskonnonopetus vapaaehtoista, se tapahtuu koulujärjestyksen puitteissa, koulujen suojissa. Valtio maksaa uskonnonopettajien palkan. Vuonna 1951 liitettiin sosiaalivakuutuksen piiriin myöskin papisto, ja perustettiin erikoinen pappien sairaala ja sanatorio. — Katollisen alimman papiston valtion maksamaa palkkaa lisättiin huomattavasti ja heille myönnettiin 3-vuosittain nouseva ikälisä. Kirkkoja ja kirkollisia muistomerkkejä on restauroitu, uusia kirkkoja rakennettu.

TUOMARIKUNTA, UUDET LAKILUOMUKSET

Perustuslaki säätää tarkoin tuomarilaitoksen. Tuomarit nimetään virkoihinsa vaaleilla ja valitut tuomarit voidaan myös eroittaa.

Vuonna 1951 laadittiin uudet asetukset siviili- ja rikosprosessista. Sen säädökset ovat humaaniset, edistykselliset. Syytetty voi milloin tahansa katsoa asiakirjoja — ja päinvastoin kuin aikaisemmin — esittää todisteita miten myöhäisessä vaiheessa tahansa. Asianajaja on virkansa puolesta velvoitettu tutkimaan lievittäviä asianhaaroja ja esittämään ne oikeudelle. Erikoismääräykset on myös pidättämisen ja tutkintovankeuden kestoajasta. Vieraan maan kansalaiset voivat puolustautua omalla äidinkielellään ja heillä on samat oikeudet kuin maan kansalaisilla. Maallikkotuomarijärjestelmää on alettu soveltaa myös siviiliprosessissa, kansalaisvapaus, henkilökohtainen vapaus on turvattu yhä täydellisemmin uusilla säädöksillä. Vuonna 1952 valmistui uusi rikoslaki, joka kohta astuu voimaan. On laadittu uusi avioliittolaki, joka nopeuttaa ja yksinkertaistaa avioliiton solmimisen sekä lopettaa käsitteen aviorikos avioerojuttujen yhteydessä ja ratkaisee eron purheturvan kannalta.

Perustuslaki säätää myös perustan Unkarin kansantasavallan kansainvälisille suhteille. Perustuslain henki kuvastaa oivallisesti lämmintä ystävyyttä vapauttavaan Neuvostoliittoon ja toisiin kansandemokratioihin. Unkari on solminut lukuisien maiden kanssa pitkällisiä talous- ja kulttuurisopimuksia, samoin sopimuksia kauppavaihdosta, maksusuhteista, oikeusavusta, teknillisestä avusta jne. Tällainen on mm. Romanian kansantasavallan kanssa solmittu taloussopimus vv. 1953—55.

Unkarin kansantasavalta pitää yllä rauhanomaisia, tasa-arvoisuuden perustalle nojautuvia suhteita toisten valtioiden kanssa ja pyrkii tällaisiin suhteisiin kaikkien valtioiden kanssa. Tästä pyrkimyksestä oli osoituksena mm. se, että Moskovan kansainvälisen talouskongressin aikana Unkarin valtuuskunnan johtaja Imre Dégen ilmoitti, että vv. 1953—55 Unkari voi ostaa kaikkiaan 2 1/2 mil-

jardin Sveitsin frangin arvosta tavaraa länsi-Euroopan maista ja valtameren takaa, ja että se voi myös viedä vastaavan määrän noihin maihin.

Unkarin kansantasavallan perustuslaki on takeena työtätekevän kansan vapaudesta, riippumattomuudesta ja oikeuksista. Se on myös jatkuvan kehityksen vankkumaton perusta, takeena siitä, että Unkarin kansa voi menestyksellä työskennellä 5-vuotissuunnitelman toteuttamiseksi, maansa rakentamiseksi koko maailman yhteisen asian — rauhan — turvaamiseksi.

Helsinki 1952. Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön Kirjapaino

UHLIEN AVAUS

UNKARI — URHEILUN SUURVALTA

Ankarassa kansojenvälisessä kilvassa Unkari valtasi XV olympiakisoissa 15 kulta-, 11 hopea- ja 16 pronssimitalilla sekä 265 pisteellä mitä kunniakkaimman kolmannen sijan Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain jälkeen

Helsingin olympiakisoissa tapahtui, kuten ennakolta saatettiin odottaakin, sosialistisen urheilun loistava esiinmarssi ja läpimurto. Sosialismin ja kansandemokratian maat osoittivat valtavan nousunsa myös urheilun alalla sekä kokonaissuorituksillaan että yksilöllisten saavutusten muodossa. Neuvostoliiton nousu ensiriviin maitten välisessä pistekilvassa, Unkarin ja Tshekkoslovakian erinomaiset sijoitukset sekä myös Bulgarian, Romanian ja Puolan varsin hyvä panos olivat siitä vakuuttava todistus, mitä vielä täydensivät sellaiset ihmeteot kuin ennen kaikkea Emil Zatopekin kolme kultamitalia olympiakisojen rasittavimmissa juoksulajeissa.

Emil Zatopek on epäilemättä aikamme suurin urheilija, sosialistisen urheilun mitä loistavin edustaja sekä urheilukunnoltaan että ihmisenä, puolen ja täyden penikulman kultamitalimies ja urheiluvoitoista kunniakkaimman, maratonjuoksun olympialaakerin saaja. Turhaan häntä ei mainita Paavo Nurmemme veroisena saavutuksiltaan. Ja myös sellaiset saavutukset kuin unkarilaisen Jószef Csermakin yli 60 metriä lentänyt moukarin maailmanennätyskaari, neuvostopainonnostajien maailmanennätysnostot, Unkarin ja Neuvostoliiton erinomaiset voimistelu- ja painisaavutukset, Unkarin uinti-, ampuma- ja miekkailuvoitot antoivat selvääkin selvemmän osoituksen sosialistisen maailman paremmuudesta myös urheilun alalla.

Mitä voidaan odottaakaan yhden tai kahden vuosikymmenen jälkeen, jolloin sosialismin maat ovat ennättäneet toden teolla saada kansan hyvinvoinnin sille tasolle, jossa "jokainen saa tarpeittensa mukaan", jossa liikuntaharrastukseen osallistuu koko kansa, jossa urheilu on yhä lisääntyvässä määrin muodostunut kansan syvien rivien terveyden lähteeksi ja työkunnon kohottajaksi ja jossa näiden maiden fyysillisesti paras nuoriso lähtee toden teolla murskaamaan maailmanennätyksiä, muuttamaan niitäkin sosialismin voittokulkua vastaaviksi.

XV olympiajuhlien kansojen välisen pistekamppailun yllätysmaan, ensimmäisen pistesijan jakajan Neuvostoliiton lippua nostetaan Otaniemen olympiakylän salkoon. Neuvostoliiton joukkue vasemmalla, Unkarin olympiajoukkue urheiluministeri Guyla Hegyin johtamana oikealla. "Suomi—Unkari"-lehti tekee kunniaa maailman ensimmäiselle urheilumaalle Neuvostoliitolle ja sen menestykselliselle olympiajoukkueelle.

AGNES JA MARGIT

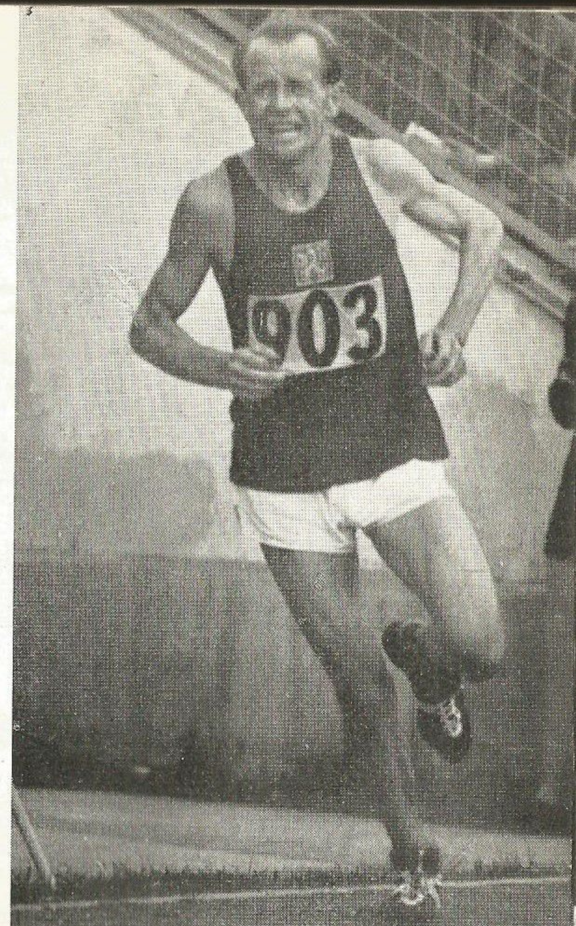
Lontoon olympiakisoissa hopeamitalin voittanut Unkarin naisvoimistelujoukkue uusi saman sijoituksen myös Helsingissä, vaikka mukana olivat nyt myös Neuvostoliiton valiovoimistelijattaret. Erikoisesti Margit Korondi ja Agnes Keleti olivat ne unkarilaisneitoset, jotka pistivät silmään päätään pidempinä muista unkarilaisista ja täysin yhdenveroisina parhaiden neuvostovoimistelijattarien kanssa. Agnes Keletin vapaavoimistelu permannolla oli niin kertakaikkisen silmäähivelevä näky, että se olisi ansainnut täyden kympin. Nyt tuli kultamitali. Ja vastaava naisellinen sulo ja liikunnan varmuus ilmentyi myös Margit Korondin nojapuuliikkeessä, josta Unkari sai niinikään merkitä kultamitalin tililleen. — Miehet eivät vielä tällä kertaa kyenneet sellaisiin voittoihin kuin naiset, mutta vastus miesten lajeissa olikin kovempi. Kärjen muodostaneet Neuvostoliitto, Sveitsi, Suomi ja Saksa edustivat sellaista miesvoimistelun huippuluokkaa, jota ei käynyt helpolla sivuuttaminen. Siksi onkin Unkarin sijoittumista kuudenneksi joukkuekilpailussa syytä tervehtiä hyvänä suorituksena.

Unkarin voimistelu niitti kultaa ja kunniaa naisten nojapuukilpailuissa. Kuvassamme kultamitalin voittaja Margit Korondi ja pronssimitalin voittaja Agnes Keleti. Vasemmalla hopeamitalin voittaja Gorohovskaja, Neuvostoliitto.

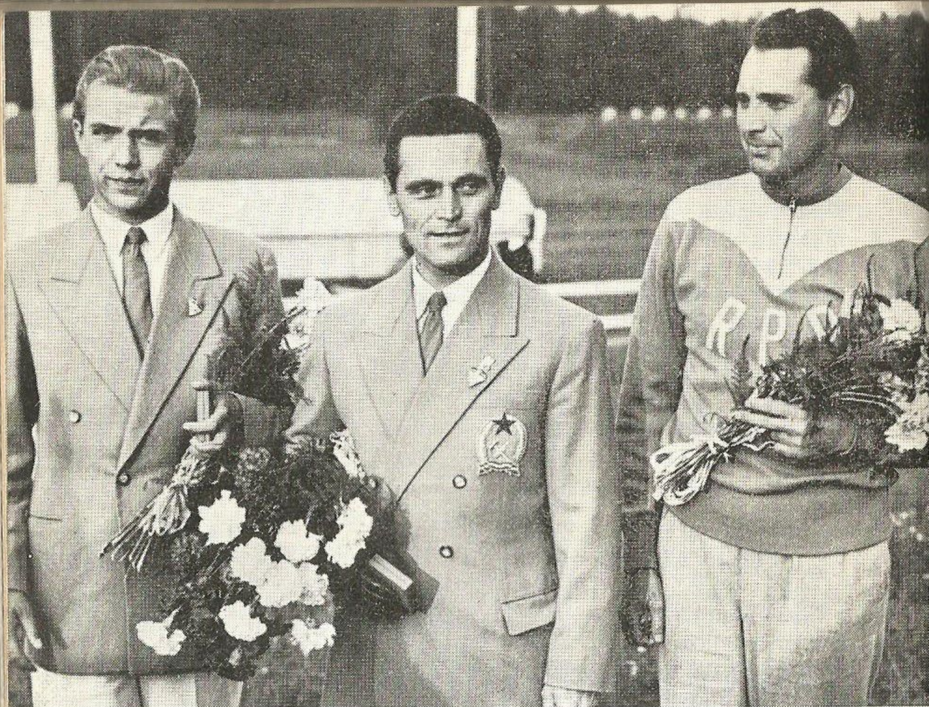

PAINISSA 28 PISTETTÄ

Vapaapainin ja kreikkalaisroomalaisen painin areenoilla unkarilaiset molskimiehet olivat omassa elementissään ja keräsivät kaikkiaan 28 pistettä. Vapaapainissa mitalisato tosin jäi yhteen pronssiseen, mutta "tavallisen" painin tiimellyksessä madjaarit keräsivät peräti kaksi kultamitalia ja yhden hopeisen sekä palanpaineeksi rutosti pistesijoja. Miehet sellaiset kuin Hodos, Tarr ja Polyak olivat sukulaiskansamme loistavimmat edustajat painimatolla. Hyvän peruskunnon ja erinomaisen tekniikan omaavina nämä miehet taistelivat itselleen ja maalleen tien kohden painin suurinta kunniaa, olympiamitalia.

Tshekkoslovakian juoksijaihme Emil Zatopek saapuu olympiastadionille kisojen maineikkaimman kilpailun — maratonjuoksun — voittajana. "Suomi—Unkari"-lehti lausuu kunnioittavat onnittelunsa 3 kultamitalin voittajalle, kisojen suurimmalle urheilijalle ja suurelle ihmiselle Emil Zatopekille.

Keskellä kuvioammunnan kultamitalin voittaja Karoly Takacs ja vas. hopeamitalin voittaja S. Kun. Oikealla Romanian pronssiampuja G. Lichiardopol.

OPPILAASTA MAAILMANMESTARI

Imre Németh, Lontoon kisojen kultamitalimies, on saanut arvoisensa jatkajan oppilaastaan Jószef Csermakista. Oppilas on nyt ohittanut opettajansa ja mestarinsa, saavuttanut uuden moukarinheiton maailmanennätyksen ja rikkonut ensimmäisenä ihmisenä maailmassa 60 metrin "haaverajan". Tässä jälleen yksi osoitus sosialistisen urheilun luonteesta ja hengestä: voittojen salaisuuksia ei pidetä omana tietona, vaan annetaan auliisti jokaisen haluavan käytettäväksi. Csermakin ennätyksen taustalta näkyy selvästi Némethin ohjaava käsi. Yhden saavuttama kokemus ja taito muodostuu monien omaisuudeksi, siinä eräs syy sosialistisen urheilun räjähdysmäiseen nousuun. Salaammattilaisuuden paheesta pääseminen, urheilun kaupallisesta luonteesta irtautuminen ovat uuden Unkarin suuria voittoja urheilun alalla.

KULTAA, HOPEAA JA PRONSSIA

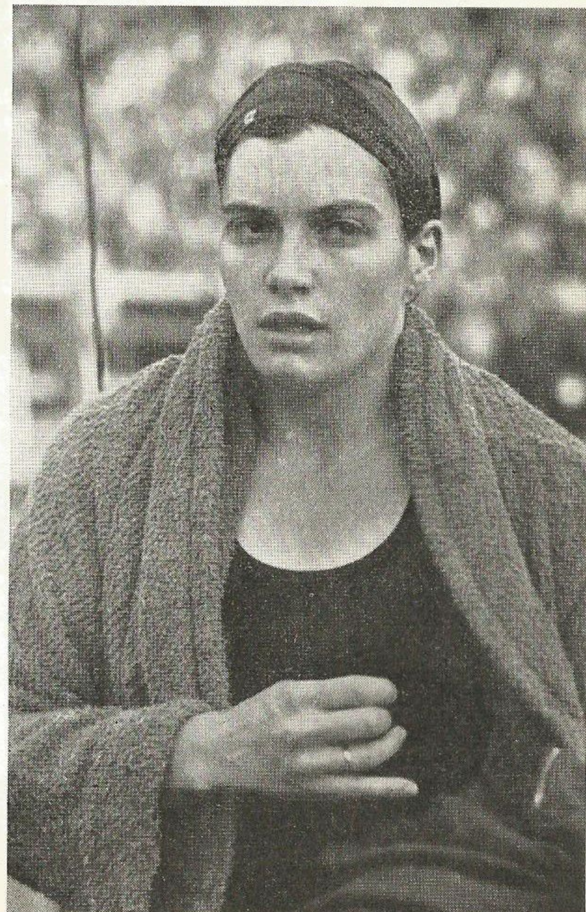
Tuskin kukaan osasi ennen Helsingin kisoja yhdistää Unkarin 5-ottelun joukkuekilpailun kultamitalin yhteyteen, mutta niin vain kävi, ja lisäksi Istvan Szondi ja Gabor Benedek voittivat hopeaa ja pronssia mieskohtaisessa kilpailussa. Siinä jälleen saavutus, josta pustan pojat saattavat olla ylpeitä.

VETTÄ HALKOEN MITALEILLE

Unkari ei ole tuhansien järvien maa meidän Suomemme lailla, ja siitä kai johtunee sekin, että unkarilaiset nimittävät Balatoniaan suorastaan "mereksi". Mutta maan halki virtaa kuitenkin Tonava ja Unkarilla on maailmankuuluja kylpylöitä, ja niiden ansioksi lienee osaltaan luettava ne loistavat saavutukset, joita sukulaiskansamme melojat ja uimarit kisoissamme saavuttivat.

Miltei jokaisessa melontalajissa madjaarit olivat kärjen tuntumassa, joskaan yhtään kultaista mitalia ei hellinnyt. Kanadalaisyksikköjen luokassa unkarilaiset "intiaanimelojat" nappasivat kaksi hopeamitalia, kanadalaiskaksikoissa heltisi viides ja seitsemäs sija, kaksikkokaja-

Eva Székely, naisten 200 m:n rintauinnin voittaja ja uuden olympiaennätyksen saavuttaja.

keissa pronssia ja seitsemäs sija ja naisten melonnassa kuudes sija. Kaikki siis saavutuksia, joista voidaan syystä olla ylpeitä.

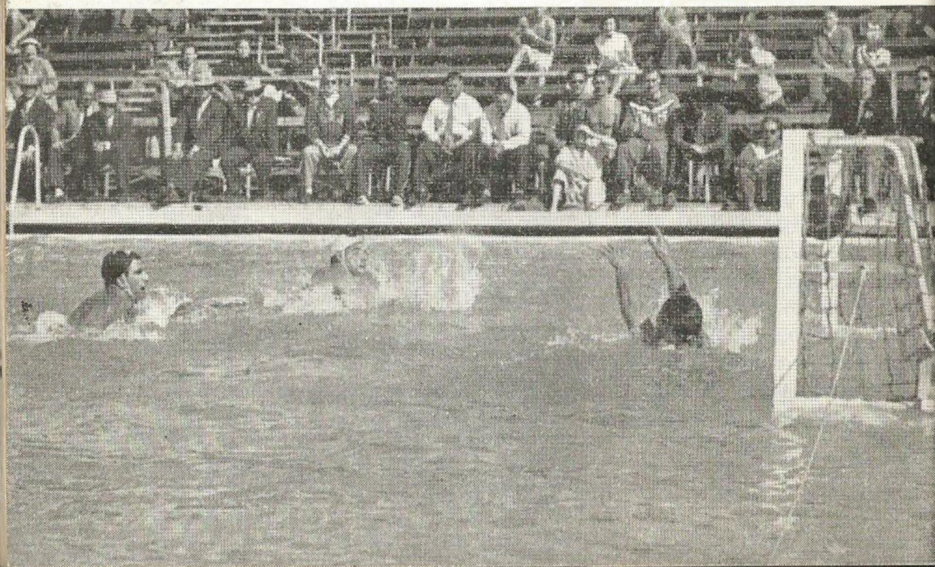
Uimarit puolestaan saivat mitalejakin roppokaupalla nimenomaan naisten lajeissa. Naisten 100 m:n vapaauinnissa oli Kato Szöke ensimmäinen ja Judith Temes kolmas, ja 200 m:n rintauinnissa oli vähällä tulla selvä kolmoisvoitto. Nyt saavutus kuitenkin jäi "vain" kulta- ja hopeamitaleihin sekä neljänteen sijaan. Miesten 4x200 m:n viestissä sijoittui Unkarin joukkue viidenneksi.

Naisten uintikilpailujen viimeisessä lajissa, 400 m:n vapaauinnissa, olivat pustien maan erinomaiset naisuimarit jälleen asialla — Valérie Gyenge ja Eva Novák kauhoivat Unkarille kaksoisvoiton erittäin tasaväkisessä ja kireässä kilpailussa, jossa voitto ratkesi vasta viimeisillä metreillä.

PYSSYN PAUKETTA

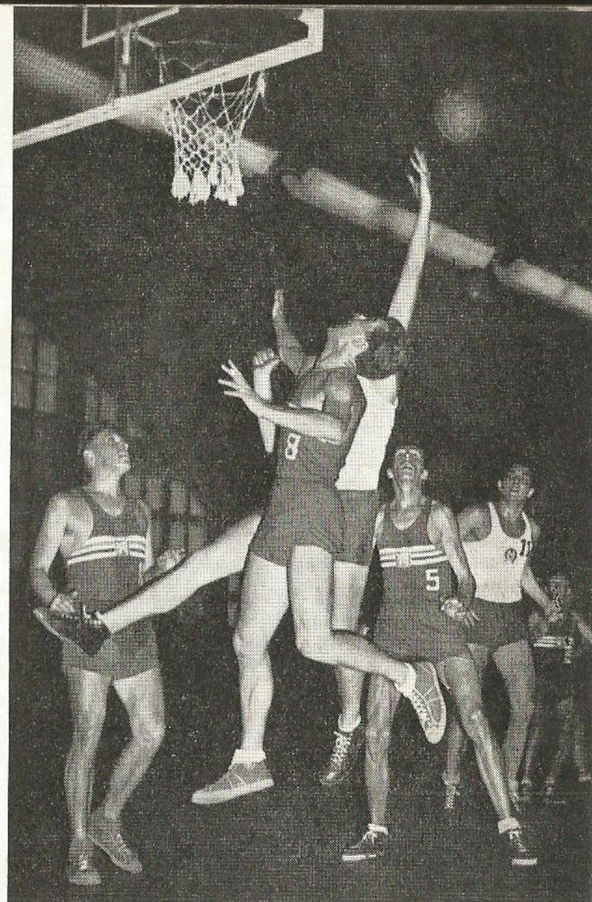
Kuvioammunnassa Lontoon kisojen kultamitalimies Takacs uusi voittonsa erinomaisella tuloksella, minkä lisäksi hänen unkarilainen maamiehensä Kun piti huolen hopeasijan valloittamisesta. Siis selvä kaksoisvoitto madjaarien maalle. Kullan voittaneen Takacsin suoritus oli todellinen hermojen hallinnan mestarinäyte, sillä ensimmäisen kilpailupäivän jälkeen hän oli melko kaukana kärjestä, mutta jatkossa miehen onnistui kuitenkin hivuttautua kärkeen.

Unkarin kultamitalivesipallojoukkue ottelun tiimellyksessä, jossa se löi ylivoimaisesti Saksan vesipallojoukkueen kovalla tiellään olympiakultaan.

UNKARIN VESIPALLOILU KULTAAN

Vesipallossa käytiin kultamitalikamppailu niinikään Unkarin ja Jugoslavian keskien, ja jälleen olivat Unkarin pelaajat parempia sekä voittivat olympiakultaa. Unkari joutui rakaisuotteluun USA:n kanssa, jossa ottelussa häviö tai tasapeli olisi merkinnyt kultamitalin menettämistä Jugoslavialle. Unkari voitti ottelun ja — kultamitalin.

Vauhdikas tilanne Unkarin—Tshekkoslovakian koripallo-ottelusta.

LASZLO PAPP KOMEA PISTE VOITOILLE

Olympiakisoissa tapahtuu perin harvoin, että sama mies uusii kultamitalinsa kakssissa kisoissa peräkkäin. Tämän tempun teki kuitenkin Unkarin viiksiniekka "hurmuri"-tyyppi László Papp, joka kamppaili Messuhallin kehässä tiensä lopulliseen päämäärään — voittoon. Lontoon kisoissa hän voitti myöskin kultamitalin. Teknillisempää ja samalla armottomuudessaan kovempaa nyrkkeilijää on vaikea löytää muiden olympiakisojen

"Haluan moukarinheittäjäksi"

Unkarilaisten urheilijain saavutukset ovat yleisenä puheenaiheena. Unkarilaiset ovat saaneet paljon kultaa ja kunniaa kilpakentillä, mutta he ansaitsisivat myös kultamitalin käyttäytymisestään. Otaniemessä ja kilpailupaikoilla tapasimme useita unkarilaisia nimimiehiä, joiden ajatuksia ja esittelyjä on seuraavassa koottuna.

---

nyrkkeilyn kultaa voittaneiden joukosta. Lászlón voitossa ei ollut mitään tulkinnan varaa, kuten eräiden muiden palkintopallin korkeimmalle askelmalle nousseiden. Arne.

Valérie Gyenge, naisten 400 m:n vapaauinnin kultamitalin voittaja.

KIITÄMME SUKULAISKANSAAMME

Unkarin olympiajoukkueen johtaja, Unkarin urheiluministeri Gyula H e g y i lausui lehdellemme:

— Viemme Helsingistä paljon kauniita muistoja kotimaahamme. Kohtasimme täällä ystäviä ja saimme olla mukana unohtumattomassa urheilujuhlassa, jonka arvo nykyisenä ajankohtana on entistä suurempi. Sukulaiskansamme on organisoinut kisat kiitosta ansaitsevalla tavalla. Kaikki oli järjestetty mitä huolellisimmin.

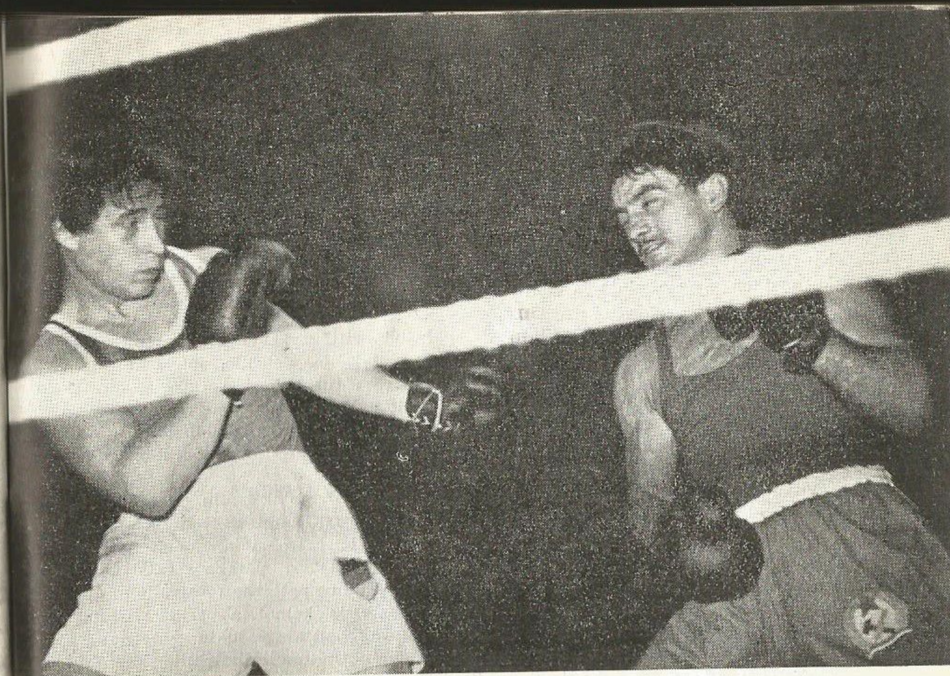
— Olemme tyytyväisiä omaan menestykseemme, joka on ollut suunnitelmallisen valmistautumisen tulos. Menestymisemme on ollut osoituksena sosialistisen isänmaamme urheilun voimasta.

Kiitos ja näkemiin!

"ANTEEKSI, NIMENI ON JOSZEF CSERMAK"

Imre N é m e t h kertoi kultamitalin voittaneesta oppilaastaan Jószef C s e r m a k i s t a mielenkiintoisan tarinan. Németh oli vuonna 1949 kilpailemassa Tapolca-nimisessä kaupungissa. Kilpailun jälkeen tuli hänen luokseen tukevatekoinen nuorukainen, joka lausui:

— Anteeksi, nimeni on Jószef Csermak. Haluaisin mielelläni tulla moukarinheittäjäksi. Haluaisitteko katsoa, kun heitän kokeeksi?

Unkarin mestarinyrkkeilijä Papp (oik.), joka ankarien kamppailujen jälkeen taisteli itsensä kultaan.

Németh katsoi kokeeksi ja siitä alkoi ystävystyminen ja yhteinen harjoitus, joka on johtanut näin pitkälle. Mutta annetaanpa itsensä kultapojan kertoa, mikä on maailmanennätyksen raja:

— Ennätyksen parantaminen on mahdollista ainakin 64 metriin, mutta teenkö minä sen tai joku toinen, sitä en osaa sanoa.

ILOINEN FERENC PUSKAS

Unkarin jalkapalloilijoilla oli kisojen päättäjäispäivän aattona syytä riemuun, sillä he hankkivat ankarassa kilvoittelussa kalliin ja arvokkaan jalkapallokullan. Joukkueen iloisin oli sen kapteeni Ferenc P u s k a s, joka "siviili"-ammatiltaankin on kapteeni.

— Se oli kovaakin kovempi turnaus. Loppuottelu kävi sekä voimille että hermoille.

— Olemme iloisia voitostamme. Joukkueemme on vielä nuori — keski-ikä n. 26 vuotta — joten meillä on vielä runsaasti varaa kehittää taitoamme.

Unkarin tie jalkapallokultaan

Ensimmäinen sodanjälkeinen jalkapallokosketus Suomen ja Unkarin kesken saatiin aikaan viime vuoden marraskuussa, jolloin Suomen maajoukkue vieraili Budapestissa. Kun meillä ei vielä silloin tarkemmin tunnettu unkarilaisen jalkapalloilun voimaa, tahdottiin maaottelun myöhäisessä ajankohdassa — olihan kotimainen sarjatoiminta ja päättynyt — nähdä syy musertaviin tappionumeroihimme 8—0.

Sateisena sunnuntaina kesäkuun 22. päivänä esittäytyi heimokansamme jalkapallomiehistö ensi kerran Helsingissä suomalaiselle yleisölle, jonka toiveita maajoukkueemme loistavat voitot pohjoismaisessa turnauksessa Oslossa olivat kohottaneet. Sateenliukkaalla kentällä pääsivät unkarilainen tekniikka ja mielikuvitus kuitenkin oikeuksiinsa niin loistavalla tavalla, että lehdistömme oli valmis heti jakamaan olympiakisojen kultamitalin maaottelun voittajille, jotka kaikkeaan yrittäen saavuttivat 6—1 voiton.

Vajaan kuukauden kuluttua alkoi varsinainen olympiakilpailu. Kun joukkueita oli ilmoittautunut kaikkiaan 27, täytyi suorittaa karsintaottelu ja arvonnassa Unkarin vastustajaksi ilmaantui tuttu naapuri Romania, jonka kanssa on viime vuosina käyty lukuisia maaotteluja. Vastustaja, vaikka selvästi heikompikin, joka täysin tuntee toisen pelitavan, on huomattavasti vaivalloisempi voitettava kuin sellainen, joka ei ole aivan kaikista keinoista perillä. Niinpä tästä Turussa pelatusta ottelusta muodostui kova, ajoittain rajukin, yhteenotto, josta oli vähällä muodostua Pyrrhos-voitto tuleville kultamitalimiehille. Mainiot laitamiehet Laszlo B u d a i ja Zoltan C z i b o r sekä sivutukimies Imre K o v á c s loukkautuivat nimittäin niin vaikeasti, että heistä myöhemmin vain Czibor kykeni pelaamaan. Voittonumerotkin jäivät perin vaatimattomiksi, 2—1.

Kun pahasti runneltu joukkue kävi otteluun Berliinin kultamitalimaata ja moninkertaista MM-voittajaa Italiaa vastaan Helsingin Pallokentällä, pidettiin ottelua yleisesti moraalisena välieräotteluna. Italialla oli takanaan jo komea 8—0 voitto USAsta. Nyt nähtiin kuitenkin, että Unkari pystyy tuomaan kentälle kaksikin miltei samanvertaista joukkuetta, sillä varamiehet hoitivat tehtävänsä aivan "vakinaisten viranhaltijoiden" tyyliin, ja kun sulavaliikkeinen Peter P a l o t a s oli kahdesti laukaissut pallon Italian maaliverkkoon jo ensi puoliajalla, olikin jatkoaika yhäti kiristyvässä turnauksessa turvattu. Tämän ottelun jälkeen nousivat taiturimaiset Ferenc P u s k a s ja Sandor K o c s i s kisojen parhaan välihyökkääjäparin arvoon, jonka säilyttivät loppuun asti. Italia-ottelun lopputulokseksi muodostui 3—0.

Seuraavalla kierroksella saatettiin jo hengittää vapautuneemmin, kun arpa määräsi vastustajaksi melko tuntemattoman jalkapallomaan Turkin. Ottelu suoritettiin Kotkan uudella jalkapallokentällä, ja tämän palloilukaupungin asiantunteva katsomo sai nähdäkseen toistaiseksi nautittavinta palloilulua, sillä Turkki passitettiin katsomoon numeroin 7—1. Puolustaja Mihaly L a n t o s kin innostui hankkimaan nimensä maalintekijäluetteloon.

Ruotsi oli hyvällä arpaonnella selviytynyt aina välieriin asti, esittäen kuitenkin verraten vaatimatonta palloilua. Kuitenkin odotti ruotsalaiskatsomo omiltaan positiivista yllätystä ja tasaväkistä kamppailua. Sellaista ei kuitenkaan syntynyt, sillä Unkarin joukkueen kapteeni Puskas juotti viikingeille näiden omaa lääkettä pamauttamalla jo 20 sekunnin kuluttua pallon verkkoon. Se mursi vasta-

Unkarin loistava kultamitalijoukkue nujersi olympiakisojen jalkapalloturnajaisissa mm. Ruotsin ylivoimaisesti 6—0. Kuvassamme Unkarin kuulu välihyökkääjä Kocsis pamauttaa pallon Ruotsin verkkoon.

rinnan, ja pustan pallotaiturit esittivät sitten puolitoistatuntisen yksimielisen arvostelun mukaan maailman parasta jalkapalloilua. Niin täydellistä pallon ja tilanteiden hallintaa, yhdentoista miehen saumatonta yhteistyöskentelyä, raudanlujaa puolustustyötä ja tulisia laukauksia on vaikea kuvitella kenenkään muun pystyvän esittämään. Ottelu oli ehdottomasti joukkueen paras, ja komealla 6—0 voitollaan nousi Unkari loppuottelusuosikiksi.

Tähän asti oli Unkarin puolustus selviytynyt ehjin nahoin leikistä. Jugoslavialla oli kuitenkin kisojen pelätyimmät laitamiehet, jotka olivat Tampereella pakottaneet Neuvostoliiton maalin antautumaan kahdessa ottelussa peräti kahdeksan kertaa. Guyla L o r a n t i n johtama taain linja tulisi siis ratkaisemaan kultamitaliottelun. Se kesti loistavasti, antamatta B o b e k — M i t i c-ketjulle kertaakaan avointa maalintekotilaisuutta. Kovuus, nopeus, taktillinen sijoituskyky ja hellittämätön taistelumieli ovat ne hyveet, joita hyvältä puolustustyöltä vaaditaan, ja niitä oli riittämiin. Ei edes Puskasin epäonnistuminen rangaistuspotkun suorituksessa lannistanut mieliä, vaikka ratkaisu viipyi aina toisen pelijakson 25 minuutille, jolloin Ferenc-kapteenin onnistui korjata aikaisempi erehdyksensä. Czibor täydensi loppunumeroiksi 2—0, ja 60 000 katsojaa Stadionilla saivat juhlia Unkarin ensimmäistä kultamitalia jalkapalloilussa.

M a r t t i M e h t o.

TERVEISIÄ BALATONILTA

Heinäkuun puolivälissä palasi Suomeen ensimmäinen tänä vuonna Unkarissa vieraillut suomalainen 11-henkinen työläisvaltuuskunta. Valtuuskunnan johtajana toimi Lahden kaupunginteatterin näyttelijä Olavi J o h a n s s o n. "Suomi-Unkari"-lehden haastattelijalle valtuuskunnan jäsenet kertoivat matkan onnistuneen suurenmoisesti. Seuraavassa eräitä haastatteluvälähdyksiä:

OLAVI JOHANSSON: "UUSI UNKARI AMMENTAA VANHOISTA KANSALLISEN KULTTUURIN AARREAITOISTA"

— Saimme varman vakuuden siitä, että maan suureen rakennustyöhön ei osallistu ainoastaan Unkarin kansan enemmistö, vaan kertakaikkiaan koko kansa.

— Unkarissa olomme aikana tutustuimme Budapestin tuotanto- ja kulttuurilaitoksiin, maaseudun asujamiston elämään sekä kaiken huippuna Balatonin suurenmoisiin kylpylöihin. Eräs unohtumattomin elämys oli Sztalinvárosin uuteen teollisuuskaupunkiin tutustuminen. Eräällä valtion maataloustilalla me taas kyselimme unkarilaisten talonpoikien mielipidettä uudesta järjestelmästä ja vastaus oli aina sama: "Näin on tuhannen kertaa parempi". Eikä se ilmennyt yksistään sanoista, vaan jokaisen ihmisen jokaisesta ilmeestä.

— Oman osansa matkaohjelmasta, jonka saimme itse laatia mielemme mukaan, muodosti Unkarin kulttuurielämään ja -saavutuksiin tutustuminen. Erikoisesti panimme merkille sen suuren rakkauden, jota unkarilaiset näyttivät tuntevan kansallisen kulttuurinsa vuosisataisia perinteitä kohtaan. Esimerkiksi Unkarin ammattiliittojen keskusneuvoston kulttuuriryhmä, jonka jäsenet olivat 16—20-vuotiaita nuoria, oli paitsi erittäin taiteellinen myöskin malliesimerkki siitä, mitä vanhoista kansallisen kulttuurin aarreaitoista voidaan ammentaa ja miten sitä voidaan soveltaa myös uuden ajan vaatimuksia vastaavaksi.

Sinisen Balatonin aurinkoisessa paratiisissa. Eri maiden työläisvaltuuskuntien jäsenet lukevat lehdestä (vas.) uutisen Jacques Duclos'n vapautumisesta.

LEMPI KALILA: "SUURTA HUOMIOTA TYÖLÄISTEN LASTEN HOITOON TEHTAISSA"

— Kiertelimme parisen viikkoa kaikkialla Unkarissa seuraamassa, kuinka Unkari rakentaa uutta ja korjaa vielä jäljellä olevia sodan vaurioita. Erikoisella mielenkiinnolla tutustuin tekstiilialan tehtaisiin, koska itse työskentelen kutojana Suomessa. Tehtaat olivat puhtaita, ja niiden tuuletus oli hyvä. Huomiotani herättivät silkki- ja villakankaiden sekä rullalangan korkea laatu. Mainittakoon vielä, että Unkarissa valmistetaan myös korkealuokkaisia puuvillakankaita, joiden raaka-aine saadaan omasta maasta.

— Työläistensä lasten hoitoon Unkarin tehtaat kuluttavat paljon varoja. Jokaisessa tehtaassa on lasten päiväkoti, johon äidit jättävät lapsensa työhön tullessaan. Rintalasten äidit saavat työaikanaan käydä imettämässä lastaan erikoisessa huoneessa, joka on varattu imettämistä varten. Päiväkodin puolesta lapsille on järjestetty oma tarkoituksenmukainen vaatetuksensa. Jos äiti sairastuu, pidetään lasta päiväkodin hyvässä hoidossa äidin sairauden pahimman ajan. Näissä päiväkodeissa lapsia otetaan hoidettaviksi aina 6. ikävuoteensa saakka.

— Päiväkotien pienten hoidokkien ruokinta on järjestetty hyvin tarkoituksenmukaisella tavalla. Vierailimme mm. tehtaassa, jossa lasten päiväkotien maito-, velli- ym. ruoat valmistetaan ja säilytetään. Erittäinkin kesäaikana, jolloin ilma on helteinen, näiden tehtaiden viileät ja hyvin järjestetyt varastosuojat ja säilytyspaikat ovat mitä tarkoituksenmukaisimpia. Unkarin kansantasavalta kiinnittää suurta huomiota siihen tosiasiaan, että lapset ja nuoriso ovat maan ja kansan tulevaisuus.

FANNY PIRTTIAHO: "UNKARIN NAISTEN YHTEISKUNNALLINEN NOUSU HÄMMÄSTYTTÄVÄÄ"

— Tavallisena helsinkiläisenä työläisenä minulla oli tilaisuus viettää kolme unohtumatonta viikkoa Unkarin veljeskansan vieraana lepäämässä ja virkistymässä. Matkallani kiinnitti huomiotani erityisesti se yhteiskunnallinen asema, mikä naisella on uudessa Unkarissa. Unkarin naiset ovat saavuttaneet täysin tasa-arvoisen aseman miesten kanssa, ja samasta työstä heille maksetaan sama palkka kuin miehillekin. Heille on uskottu kaikkein tärkeimpiä virkoja ja tehtäviä. Heitä on tehtaiden johtajina, ministereinä hallituksissa ja paljon kaupunginhallituksien jäseninä. Naisia koulutetaan poliiseiksi, vieläpä puolustusvoimienkin eri tehtäviin.

— Suurissa metallitehtaissa työskentelee paljon ammattitaitoisia naisia miesten rinnalla. Naisten monipuolisen osallistumisen tuotannolliseen elämään selittää osittain myös se, että Unkarissa on laajan rakennustyön johdosta suuri työvoiman tarve, ja tätä työvoiman tarvetta on lisännyt se, että Unkari menetti viime sodassa 1,5 miljoonaa kansalaistaan.

Leikkiä Balatonin aalloissa. Suomalaisia, itävaltalaisia, romanialaisia ja bulgarialaisia nauttimassa täysin sydämin vedestä ja auringosta.

— Naisilla on huomattava asema ja tärkeitä tehtäviä myös poliittisessa, sosiaalisessa, sivistys- ja urheiluelämässä. Mutta heistä ei pidetä huolta vain yhteiskunnallisina ihmisinä ja naisina, vaan myös perheenemäntinä ja äiteinä. Heille on varattu miellyttävää ja virkistävää ajanvietettä myös vapaa-ajan ratoksi. Heitä varten on kaikkialle rakennettu viikonloppu- ja lomakoteja, joissa he saavat lepoa ja virkistystä. On todellakin ilahduttavaa havaita, mihin asemaan Unkarin nainen on päässyt ja mihin kaikkeen hänellä on mahdollisuus osallistua yhteiskunnallisessa elämässä. Ennen kaikkea Unkarin nainen — kuten koko Unkarin kansa — rakentaa uutta sosialismin ja rauhan maailmaa. Rauha ja rakentava työ ovat Unkarin naisten toiminnan todellisina johtotähtinä.

Kulttuurivallankumousta: Kaukaisen maaseudun nuoriso esiintyy Budapestin yleisölle. Tápein kansantanssiryhmä esittää erään kotipaikkansa kansantanssin.

Kulttuurivallankumous

Ennen oli niitä, jotka elättelivät sellaista harhaluuloa, että ihmiset voidaan onnellistuttaa ja vapauttaa pelkillä kasvatuskeinoilla ja kulttuurilla, aikaansaamatta vallankumouksellista muutosta talousjärjestelmässä. Unkarissakin oli kapitalistisina aikoina uneksijoita, jotka katselivat katkeroituneina kansan huonoa asemaa ja sivistystason alhaisuutta ja olisivat tahtoneet sitä auttaa. He yrittivät pystyttää kansankorkeakouluja, mutta yritykset eivät onnistuneet. Oli kuin olisi yritetty lusikalla tyhjentää valtamerta. Hallitseva luokka ei luovu erikoisasemastaan myöskään kulttuurin alalla. Vain voitokas ja valtaanpäässyt kansa on taloudellisesti kykenevä hajoittamaan riveistään sen pimeyden, joka on peittänyt sitä vuosisatoja, kykenevä johtamaan ja lisäämään kulttuuriaan.

Unkarin kansantasavalta on maa, jossa työtätekevä kansa on ottanut omiin käsiinsä myöskin kulttuurin asian. Sosialismia ei voida rakentaa ilman, että samalla kehitetään myös kulttuuria. Sosialismi, jota maassa rakennetaan, on Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin oppien ja maailmankatsomuksen ruumiillistuma. Elleivät ihmiset tunne näitä oppeja, ellei kulttuurityö auta heitä sosialistisen moraalin omaksumisessa, eivät he myöskään voi rakentaa sosialismia. Pelkän taloudellisen rakennustyön avulla ei voida rakentaa onnellisempaa, voimakkaampaa maata tai luoda uutta ihmistä sen menestyksellisemmin kuin pelkällä kasvatustyöllä. Molemmat liittyvät elimellisesti toisiinsa. Yhä useammat ymmärtävät, että Sztalinvárosin rakentaminen ja uuden kulttuurin luominen ovat saman asian kaksi eri puolta. Ilman kulttuurivallankumousta ei Unkarin teollisuuden ja maatalouden vallankumouksellinen kehitys voi tapahtua.

Mitä siis merkitsee kulttuurivallankumous? Se merkitsee, että oppimattomista työläisistä kasvatetaan ammattityöläisiä. Se merkitsee myös sitä, että satojen ja taas satojen tuhansien yleissivistystä nostetaan ja heidän poliittista näköpiiriään avarretaan. Se merkitsee sitä, että monimiljoonaisen työtätekevän kansan on tajuttava yhä selvemmin, että se on tullut maansa todelliseksi uudeksi isännäksi ja puoltajaksi, että sen, mitä he tänään rakentavat, he rakentavat itselleen.

Kulttuurivallankumous merkitsee lisäksi sitä, että taistelu käy yh äsitkeämmäksi vanhoja pikkuporvarillisia katsomuksia vastaan, itsekkyyttä, välinpitämättömyyttä ja huolimattomuutta vastaan. Se merkitsee vielä sitäkin, että jokaisen sellaisen laitoksen ja eli-

Kulttuurivallankumousta: Ensimmäistä kertaa Budapestin näyttämöillä esitetään työläisten elämää kuvaavia näytelmiä. Kuvassamme kohtaus Gyula Háyn Kossuth-palkitusta näytelmästä "Elämän silta".

men, joka vuosikymmeniä ja vuosisatoja on palvellut rikkaiden sivistyksellistä erikoisasemaa, on yhä paremmin palveltava Unkarin kansan sosialistista kasvatustyötä, että koulu on kansan, että entinen kieroonkasvanut taide, pohjiaan myöten turmeltunut lehdistö, ennen vain muutamien ymmärtämä kirjallisuus, äskettäin vielä tyhmä ja likainen filmi

Kulttuurivallankumousta: Kalocsan talonpoikaisnaiset esiintyvät freskomaalauksen mestareina Budapestissa.

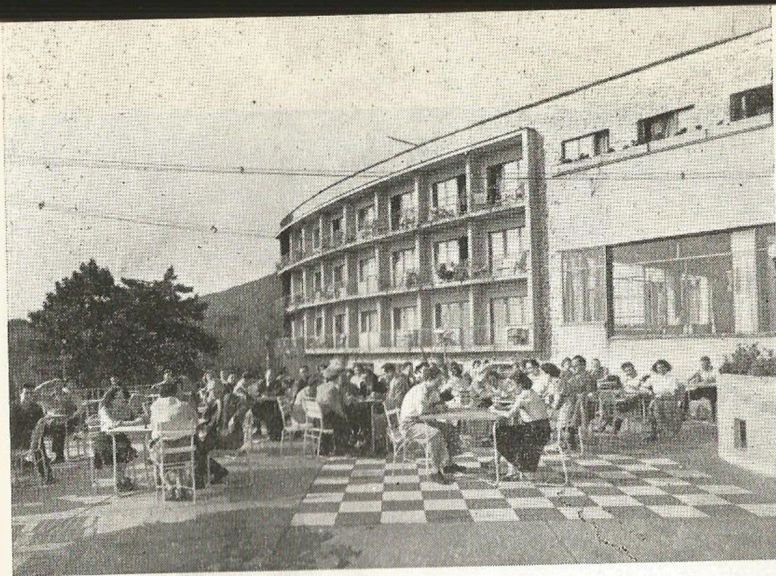

muuttuvat perusteellisesti ja auttavat kansan kasvattamisessa.

Kulttuurivallankumousta on sekin, että kerran sorrettu ja halveksittu köyhälistökorttelin työläistyttö nousee korokkeelle ja esittää taidetanssia satojen ihmisten edessä tai että Borsodnádasdin vanha sikopaimen ottaa ensikerran elämässään kirjan käteensä, tai että unkarilainen talonpoikaisvaimo ensi kerran elämässään puhuu julkisesti rauhankokouksen edessä. Kulttuurivallankumous on ankaraa taistelua, jonka aikana miljoonien unkarilaisten päässä liikahtaa vuosisatojen aikana kahlittu ajatus, miljoonien sydämessä herää kauan käyttämättä ollut rohkeus ja nousee taisteluun sosialismin puolesta, herää uinuva hyvätuuli ja kerran häpäisty isänmaanrakkaus.

János Kovács lähtee kylästään aputyöläiseksi Inotan tai Sztalinvárosin rakennustyömaalle. Kuluu muutama kuukausi, ja hän päättää jo, että kunhan tehdas on rakennettu, hän jää sinne ja opettelee jonkin ammatin, tulee konetta käyttäväksi ammattimieheksi. Hän on yksi niistä monista sadoistatuhansista ammattityöläisistä, joita maa tarvitsee, eikä tämäkään ole muuta kuin alkaneen kulttuurivallankumouksen eräs oire.

Rautavaluri Gáspár Kis käy iltayliopistoa. Hänestä tulee insinööri, yksi 5-vuotissuunnitelman

Kulttuurivallankumousta: Unkarin hienoimmat hotellit, parantolat ja kylpylät ovat työtätekevien käytettävissä. Kuvassamme työläisiä Mecsekin lepokodissa Mátralla.

rakentamiseen tarvittavista kymmenistätuhansista ammattimiehistä. Tämäkin on kulttuurivallankumousta.

Anna Józsa on 12-vuotias tyttö. Jos hän olisi syntynyt muutamia vuosia aikaisemmin, olisi hän saanut kulkea kouluiässään töissä varhaiskeväästä syksymyöhäiseen, eikä hän olisi osannut kirjoittaa kunnolla edes nimeään. Nyt hän asuu yleiskoulun oppilaskodissa ja opiskelee. Tässäkin näkyy kulttuurivallankumouksen vaikutus.

István Kocsis on rakennustyöläinen. Eräänä iltana hänen vaimonsa sanoo tahtovansa mennä työhön rakentamaan 5-vuotissuunnitelmaa, tahtovansa oppia ammatin. István Kocsis ei ole enää nuori mies. Aikoinaan hänkin kuuli aina toistettavan: ”Pitkä tukka, lyhyt järki” tai ”Vaimo pysyköön kapustan varressa!” Lisäksi hän ajattelee hyvää illallistaan, paidannappejaan, asuntons apuhtautta. Hän ryhtyy huutamaan, melkein raivoamaan vaimolleen. Mutta vaimo pysyy päätöksessään, ja István Kocsis toteaa vähitellen ajatelleensa väärin. Toisin sanoen hän ei ajatellut lainkaan, vaan toisti Horthy-maailman valheita. Hän tunnusti tämän ja samalla voitti itsessään menneisyyden erään jätteen. Tämäkin on Unkarin kulttuurivallankumousta.

Alkaneen kulttuurivallankumouksen tulosta on sekin, että

Kulttuurivallankumousta: Unkarin kansantanssitaide on noussut uuteen kukoistukseen. Raisua kansantanssia Budapestin nuorisoteatterissa.

siitä ,että tehtaiden monet katalimaan lehdet eivät enää tee juttuja sensaatiomaisista murhista, vaan kirjoittavat parhaimpien työläisten sankaritöistä. Kulttuurivallankumousta saamme kiittää na kisit ja peltojen jóska gózit näkevät valkokankaalla omaa elämäänsä, saavat filmeistä vastauksen omiin kysymyksiinsä.

Kapitalistisen järjestelmän aikana ei edes edistyksellinenkään kulttuuri voinut päästä työtätekevän kansan yhteiseksi aarteeksi. Nationalistinen eristyneisyys oli kansallisen kulttuurin tiellä ja väärensi sitä. Unkarin uusi kulttuuri on sisällöltään sosialistista, muodoltaan kansallista kulttuuria, jonka aiheena on todellinen elämä, työtätekevien rikas ja kaunis elämä. Se on unkarilaista, sillä se ammentaa värinsä, ilmauksensa, liikuntansa ja muistonsa kansan henkisen voiman suuresta aarreaitasta, Unkarin henkisen elämän suurten edelläkävijöiden rikkaista perinteistä.

Muodoltaan kansallisten ja sisällöltään sosialististen kulttuurien välillä ei ole eikä voikaan olla taistelua, vaan ainoastaan lähentymistä, vuorovaikutusta ja yhteensulautumista.

Kulttuurivallankumous ei edisty tasaisesti, ei voimistu eikä laajene itsestään. Vanhan hallitsevan luokan edustajat hyökkäävät, tosin huomattavasti henkentyneinä, mutta sitäkin katkerampina kulttuurivallankumousta vastaan siellä missä suinkin voivat. Taantumus puskee yhä vihojaan kehittyvää kansankulttuuria vastaan. Taistelu kulttuurista jatkuu edelleen. Kulttuurivallankumous on sekin eräs luokkataistelun rintama.

Unkarin 5-vuotissuunnitelma nousee raudalle ja teräkselle, mutta sen toteuttamiseksi on tuhansien kamppailujen kautta toteutettava Széchényin haave, Petöfin, Kossuthin ja Adyn toive — on vietävä päätökseen 5-vuotissuunnitelma "lukemattomien sivistyneiden ihmisten" avulla. 5-vuotissuunnitelma ei ole vain sosialistisen teollistamisen, maatalouden sosialistisen muuttamisen ja elintason nostamisen suunnitelma, vaan samalla myös tiedon ja sivistyksen suurisuuntaisen nousun suunnitelma, kulttuurivallankumouksen lopullisen voiton suunnitelma.

Kulttuurivallankumousta: Maaseudun nuoriso astuu taiteen maailmaan. Galgahévizin tanssiryhmän "tyynytanssi", joka on vanha perinteellinen kansantanssi.

KEMIN OSASTO ESITTÄYTYY

Eräänä lokakuun räntäsateisena päivänä v. 1951 Kemin Toivolaan oli Suomi-Unkari Seuran toimesta järjestetty Unkarin työläisen elämää esittelevä kuvanäyttely. Näyttely joutui heti vilkkaan huomion kohteeksi, ja katsojia siellä kävi kaikista yhteiskuntapiireistä.

Näyttelyn aikana pidettiin myös Suomi-Unkari Seuran Kemin osaston perustava kokous. Kokouksessa mukana olleet Unkarin lähettiläs ja rouva Dömötör toivat terveiset uutta tulevaisuutta ja rauhaa rakentavalta Unkarin kansalta. Läsnä oli myös seuran puheenjohtaja Ele Alenius. Kemin kaupunki tarjosi ministeriparin kunniaksi päivälliset hotelli Merihovissa.

Joulukuussa osasto järjesti lapsille hauskan pikkujoulujuhlan, jossa oli runsaasti läsnä myös lasten vanhempia. Lapsille joulupukki toi pienen lahjapussin. Tilaisuudessa oli unkarilainen valokuvanäyttely.

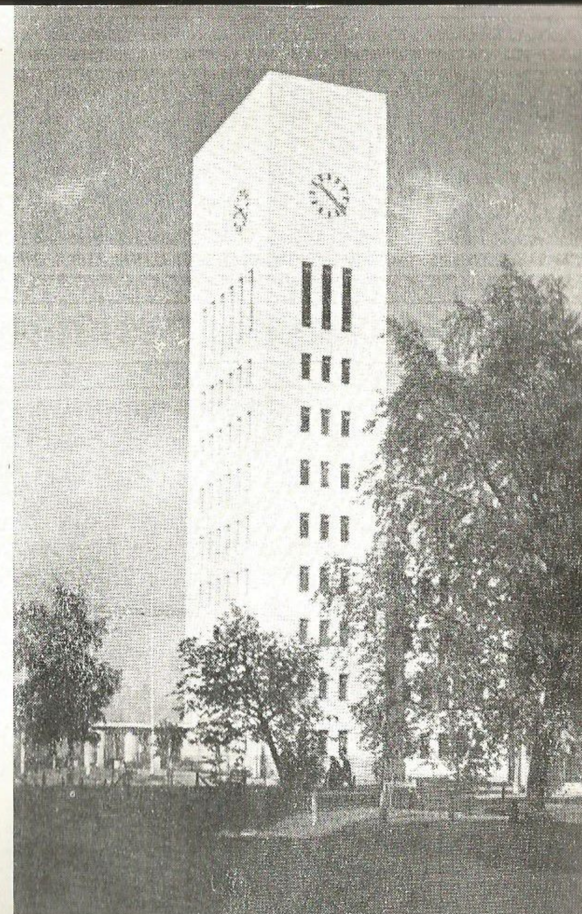
Varsinaisia yleisöjuhlia pidettiin 9/3 -52, jolloin vietettiin elokuvateatteri Kivalossa Mátyás Rákosin 60-vuotisjuhla. Juhlassa pidettiin esitelmä Rákosin elämästä sekä esitettiin elokuva ”Maan jano”. Päivän merkeissä osastomme tervehti Unkarin yleisradion välityksellä veljeskansamme ja tarjoutui kirjeenvaihtoon jonkun unkarilaisen työläisryhmän kanssa. 2/4 -52 vietettiin Unkarin vapautumisen vuosijuhlaa, jossa oli esitelmä Unkarin kansan vapaustaistelusta ja uuden Unkarin perustamisesta. Yleisön pyynnöstä juhlasta lähetettiin onnittelusähkösanoma Unkarin lähetystölle.

Huoltotarkastaja Eelis Ollanketo, Kemin osaston puheenjohtaja

Kun vielä mainitsen, että äskettäin saimme nähdä ratkiriemullisen elokuvan ”Penkkiurheilijat kentällä”, jonka yhteydessä oli lyhyt selostus unkarilaisesta kolmiulottuvaisuuselokuvasta, niin juhla- ja elokuvatoiminta osastomme lyhyeltä toimintakaudelta onkin esitelty. Unkarin tunnetuksi tekemiseksi ovat eräät johtokunnan jäsenet esitelmöineet eri järjestöjen kokouksissa.

Juhlat ja filmiesitykset ovat yleisön taholta saaneet osakseen erittäin hyvän vastaanoton. Juhlien ohjelmasuorituksissa olemme saaneet erittäin arvokasta apua kaupunginteatterin näyttelijöiltä sekä Kemin Soitannollisen Seuran jousiyhtyeeltä samoin kuin Kemin pioneereilta, joiden ryhmät ovat juhlissamme hyvällä menestyksellä esiintyneet.

Kemin kaupungintalo

Tulevaisuuden suunnitelmien suhteen osastolla on sellainen hiljainen haave, että ensi syksynä osastollemme saataisiin perustetuksi oma pieni soitinyhtye, joka voisi antaa oman panoksensa osastomme juhlaohjelmistoon ja tehdä tunnetuksi unkarilaista musiikkia. Osastomme yhteyteen on suunniteltu perustettavaksi opintokerho, jonka avulla syventäisiin tuntemustamme Unkarista.

Osastomme tahtoo tehdä parhaansa rauhan sekä Suomen ja Unkarin kansojen välisen ystävyyden edistämiseksi.

Eelis Ollanketo